

Omakoti

TURVANASI® www.turvanasi.fi

HYVINKÄÄN SAMMUTINHUOLTO OY

Riihimäenkatu 83, 05880 Hyvinkää
Av. ma-to klo 9-16.30, pe klo 9-14.00
puh. 019 488 002 www.hysh.fi

RIIHIMÄKI-HYVINKÄÄ » NUMERO 4/2025 » OMAKOTIASUMISEN ERIKOISLEHTI » 17. vuosikerta » www.omakotilehdet.fi

Syksyllä puutarhaan valmistellaan uusi kevät

Fiksu varmistaa lämmitysjärjestelmän kunnon ajoissa

6

Lajittelu tavaksi muuallakin kuin kotioiloissa

18

LAUNOS-SÄHKÖ oy

SÄHKÖASENNUKSET
SÄHKÖSUUNNITELMAT
SÄHKÖTARVIKE MYYMÄLÄ

Tehtaankatu 1, Riihimäki.
Auki ma, ke 7.30-16, ti, to 7.30-17, pe 7.30-14
Esa Eiristö 0400 965 284 • Joni Ventola 040 451 6175

info@launossahko.fi • www.launossahko.fi

PiippuMestari

- Katon- ja piipunkorjaustyöt
- Piipun hatut ja pellitykset
- Rännit ja kattoturvatuotteet
- Kattoremontit/pellinvaihdot
- Ulkovuoraukset

**SADEHATUT
ASENNETTUNA**
Päijät-Hämeessä ja
lähiympäristössä
**TARJOUSHINTAAN
ALK.**

Miika Niemikorpi
044 750 9441
miika@piippumestari.fi
Kivisojantie 18, Järvelä

PIIPPUMESTARI.FI

149€

Ovh. 180-250€

KYSY LISÄÄ

LASITUOTTEIDEN MYYNTI, ASENNUKSET SEKÄ KORJAUKSET

- Terassilasitukset
- Saunan lasiseinät
- Tilanjakoseinät/ovet
- Turvalasit
- Palolasit
- Tulenkestävät lasit
- Kuviolasit
- Peilit
- Peililiukuovet
- Akryylit
- Eristyslasit
- Tuulilasit

24h päivystys!
**Riihimäen
LASI PALVELU OY**
Lasikorjaukset ja autolasitukset

24H
päivystys!
019 754 599

www.riihimaenlasipalvelu.fi

kyosti.lastunen@riihimaenlasipalvelu.fi

Kyösti, puh. 040 416 7033 • Marko, puh. 040 744 7918

MEILTÄ KAIKKI RAKENTAMISEEN JA REMONTOINTIIN

- mm. • puutarhakoneet
• maantiivistäjät
• naulaimet ja naulat
• rakennustelineet
• poraus- ja piikkauskalusto
• kosteuden erottimet
• henkilönostimet 8-21 m
• Senco kiinnitystarvikkeet
• nestekaasut
SEKÄ PALJON MUUTA

Rakennuskonevuokraamo
HÄMEEN VUOKRAKONE OY

Teollisuuskatu 28, 11100 Riihimäki.

Puh. 0400 285 081 | Avoinna ark. 7-17, la 9-13

www.hameenvuokrakone.fi

ELOXA TEKNIikka OY

TÄYDEN PALVELUN LVI-TALO

**Laadukkaat ja luotettavat LVI-työt
saneeraajille ja uudisrakentajille**

- LVI-urakointi ja -asennus
- LVI-huolto ja -perusparannukset
- Käyttövesisaneeraukset
- KVV- ja IV-työnjohtopalvelut
- Maalämmön sekä lämmitysjärjestelmien
asennus-, muutos- ja huoltotyöt

luotettava
kumppani

Janne Elomaa

040 766 4899

janne.elomaa@eloxa.fi

Kimmo Oksa

0400 727 157

kimmo.oksa@eloxa.fi

Toimisto • 020 730 3090 • toimisto@eloxa.fi

Hämeenkatu 40, 05820 Hyvinkää

www.eloxa.fi

Mäenpää

Aika remontille?

Tarjoamme ammattitaitoista rakennuspalvelua
remontti- ja korjaustarpeisiin vankalla
kokemuksella. Toimimme Hyvinkäällä,
Riihimäellä ja lähikunnissa.

Tarjouspyynnöt

Teemme mielellämme arviointikäynnin ja
annamme tarjouksen kohteestanne.

040 176 1299

tyonjohto@sp-maenpaa.fi

www.sp-maenpaa.fi

luotettava
kumppani

Omakoti

www.omakotilehdet.fi

facebook.com/omakotilehti

Ilmestyminen

Nro 1/2025	vko	6
Nro 2/2025	vko	15
Nro 3/2025	vko	22
Nro 4/2025	vko	35
Nro 5/2025	vko	48

Jakelu ja levikki

Jakelulevikki 14 000 kpl

Pientalot Hausjärven, Hyvinkään, Lopen ja Riihimäen alueilla.

Kustantaja

Media Potentia Oy
Kuninkaankatu 24 A
33210 Tampere
p. 0400 772 229
www.mediapotentia.fi

Julkaisija

Nexus Media Oy
Kuninkaankatu 24 A
33210 Tampere
toimisto@nexme.fi

Päätoimittaja

Petri Kaukonen
p. 0400 770 203
petri@mediapotentia.fi

Toimitus

Mari Pihlajaniemi
p. 045 276 5998
toimitus@mediapotentia.fi

Mediamyynti

Media Potentian toimisto
p. 0400 772 229
toimisto@mediapotentia.fi

Taitto ja ilmoitusvalmistus

Media Potentia Oy
aineistot@mediapotentia.fi

Paino

Sanoma Manu Oy

Etukannen kuva

Freepik

Lehti noudattaa ilmoitusten julkaisusääntöjä. Reklamaatiot on tehtävä 7 vrk:n aikana ilmoituksen julkaisemisesta Media Potentia Oy:lle. Suurin mahdollinen vastuu ilmoituksen julkaisemisesta sattuneesta virheestä tai poisjäämisestä sekä sen aiheuttamista vahingoista on ilmoituksen hinta. Mikäli ilmoitusmateriaali saapuu aineistopäivän jälkeen Media Potentia Oy ei ole velvollinen korvaamaan painovirheitä. Ilmoituksesta lähetetään oikovedos sopimuksen mukaan.Peruutukset viimeistään aineistopäivänä. Jos ilmoitus on ehditty valmistaa ennen peruutusta, veloitetaan siitä 50 % ilmoituksen hinnasta.

Tässä lehdessä

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Ajankohtaista
- 6 Lämmitysjärjestelmien ylläpito
- 11 Lakipalsta
- 12 Tunnelmallinen syyspiha
- 16 Kotitalkkaripalvelut
- 18 Omakotiasukkaan jätehuolto
- 20 Talon lisäeristäminen
- 22 LVI- ja sähkötyöt keittiöremontissa
- 24 Autonhuolto talvikaudeksi
- 27 Ajanviete

Petri Kaukonen
Päätoimittaja

”Laitetaan listalle.”

Uudenkarheassa omakotitalossa asuja pääsee asumises-
saan vielä helpolla. Vähänkin vanhemman talon omista-
ja kuitenkin tietää, miten omakotiasujan työlista tuppaa
elämään – ja venymään. Kun yksi korjaus- tai ylläpitotarve
ilmoittaa itsestään ja sen saa hoidettua alta pois, pian sen
seuraksi löytyykin liuta muita.

Monesti käy niin, että mielessä pyöritelty työlista jääkin vain
nimenomaan ajatuksen tasolle – ”Hoidan tuon kunhan jou-
dan” -asteelle. Asiat eivät odotellessa kuitenkaan korjaudu
itsestään. Mikä siis neuvoksi?

Kun aiheesta keskustelee rakennusalan ammattilaisten
kanssa, yksi asia korostuu jatkuvasti: systemaattisuus. Moni
alalla peräänkuuluttaa talon huoltokirjan laatimista, ja rin-
nastaa omakotitalon ylläpidon auton ylläpitoon – sen mää-
räaikaishuollot kun osataan jo tehdä ajallaan aivan rutiinilla.

Kun asiat ovat valmiiksi paperilla, ne on huomattavasti hel-
pompia ottaa myös työn alle. Silloin on myös helpompi hah-
mottaa, mitkä asiat ovat kiireellisempiä kuin toiset. Omako-
titalon ylläpidossa kun työ ei tekemällä lopu, joten kaikkea ei
kannata yrittää hoitaa yhdellä kertaa.

Lämpimin terveisin,

Petri Kaukonen
päätoimittaja

Annia
ASIANAJOTOIMISTO

Olemme tukenasi kotiasi ja omaisuuttasi
koskevien asioiden hoidossa mm.

- Kiinteistökaupoissa ja -riidoissa
- Yrityksen kiinteistöasioissa
- Perinnönjaossa ja testamenttiasioissa
- Avoliiton tai avioliiton omaisuusjärjestelyissä

Hämeenlinna, Kaivokatu 1
avoinna ma-pe 9-16
Forssa, Kartanonkatu 4
avoinna ma 9-16 ja sopimuksen mukaan
Riihimäki Hämeenaukio 1
avoinna ke 9-16 ja sopimuksen mukaan

toimisto@annia.fi
040 672 2255
www.annia.fi

Rakentajan paras kaveri, lähellä Sinua!

Verkkokaupпамme avattu kotisivuilla www.ventoniemensora.fi
sieltä saat kiviainekset, hiekat, mullat ja katteet!

Suuret ja pienet erät – kaikki onnistuu Ventoniemen tehokkuudella.
Meiltä saat mm. laadukkaat murskeet, sepelit, hiekat, mullat ja katteet,
maanajo- sekä maiden vastaanottopalvelut.

Otathan yhteyttä, kerromme lisää!
Tarjouspyynnön voit jättää myös kotisivujen kautta.

VENTONIEMEN SORA OY

Puh. 019 460 0040

aspa@ventoniemensora.fi, **www.ventoniemensora.fi**

» LYHYESTI

Ratkaisu kodinkonehuoltajapulaan – uuden pilottikoulutuksen tavoitteena lyhentää kodinkoneiden huoltojonoja ja tukea kiertotaloutta Suomessa

Suomessa kodinkonehuoltajien vähäisestä määrästä on muodostunut haaste, totesi Elektрониikka- ja kodinkonekaupan yhdistys ETKO ry tiedotteessaan kesäkuussa.

Kodinkonehuoltajien koulutusta ei ole järjestetty yli kymmeneen vuoteen, mikä on johtanut yhdistyksen mukaan merkittävään osaajapulaan. Tilanne on kriittinen, sillä Suomessa myydään vuosittain pitkälti yli miljoona isoa kodinkonetta, ja huoltojonot ovat jo nyt pitkiä. Lisäksi nykyiset kodinkonehuoltajat ovat keskimäärin ikääntyneitä, ja huoltopalvelut ovat keskittyneet suurempiin kaupunkeihin – harvaan asutuilla seuduilla korjausta ei ole välttämättä saatavilla lainkaan.

Huoltojonot ovat pitkiä, ja tulevaisuudessa kodinkonehuoltajien tarve tulee vain kasvamaan, sillä kiertotalous on EU:n kärkihankkeita. Right to Repair -direktiivin tavoitteena on pidentää tuotteiden käyttöikää ja vähentää sähkö- ja elektroniikkajätettä korjaamalla laitteita.

Elektroniikka- ja kodinkonekaupan yhdistys ETKO ry, Suomen Kodinkonehuoltojen Liitto SKHL ja Vantaan ammattiopisto Varia ovat yhdessä ratkaisemassa Suomen osalta EU:n laajuista haastetta ja vaikuttamassa ratkaisun löytämiseen. Organisaatiot ovat yhteistyössä

suunnitelleet kodinkonehuoltajien koulutusohjelman, jonka on tarkoitus lisätä kodinkonehuoltamisen ammattilaisia Suomessa.

Koulutuspilotti toteutetaan yhteistyössä alan yritysten kanssa: mukana ovat Miele, Electrolux, BSH (Bosch-Siemens) ja Samsung. Yhteistyömalli takaa, että koulutuksen sisältö vastaa suoraan alan todellisia tarpeita ja antaa opiskelijoille parhaat mahdolliset valmiudet työelämään. Pilottikoulutus alkaa syksyllä 2025.

Koulutusohjelma ja sillä tavoiteltava ammatiosaaminen ovat merkittäviä askeleita kohti kestävämpiä kulutustottumuksia. Koulutusohjelma tukee EU:n tavoitteita ja parantaa suomalaisten arkea kodinkoneiden kunnostettavuuden kautta. Lisäksi koulutus tarjoaa valmistuneille suoran väylän työllistyä huoltoalan yrityksiin.

– Tarve kodinkonehuoltajien ammatilliselle koulutukselle on todellinen – kodinkonehuoltajien osaajapula vaikuttaa negatiivisesti suomalaisten arkeen, sillä toimivat kodinkoneet ovat arjen sujuvuuden kulmakivi. ETKO, SKHL ja Varia haluavat varmistaa, että suomalaisilla on jatkossakin mahdollisuus laadukkaisiin ja oikea-aikaisiin kodinkonehuoltopalveluihin, kertoo **Taina Luukkainen**, ETKO ry:n toimitusjohtaja.

Freepik

Tukes selvittää pihasaunapakettien turvallisuutta valvontahankkeessa

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) ilmoitti kesällä käynnistävänsä valvontahankkeen, jossa tarkastellaan markkinoille saatettavien pihasaunojen turvallisuutta. Erytystä huomiota hankkeessa kiinnitetään alle 30 m² kokosiin pihasaunoihin, jotka on uuden rakentamislain mukaisesti vapautettu rakentamislupasta. Tukesille tulleiden ilmoitusten perusteella joissakin valmiina myytävissä pihasaunoissa on puutteita, jotka aiheuttavat paloriskin. Tukes selvittää pihasaunojen paloriskien lisäksi muun muassa kantavien rakenteiden vaatimustenmukaisuutta.

– Vaikka rakentamislupaa ei alle 30 m² rakennuksille tarvita, rakentamiseen liittyviä määräyksiä on kuitenkin noudatettava aivan kuten ennenkin. Kiinteistön rakennusoikeuden ylittäminen ei ole sallittua, ja myös muita kaavamääräyksiä sekä etäisyyksiä naapurikiinteistöihin ja niiden rakennuksiin on noudatettava. Lisäksi rakentamismääräykset, kuten paloturvallisuus

ja jätevesivaatimukset, velvoittavat edelleenkin rakentajaa, sanoo ylitarkastaja **Petri Kulmala**.

Saunapakettien pitää olla turvallisia ja vaatimustenmukaisia

– Pihasaunapakettien on täytettävä rakentamislain mukaisesti rakennuksia koskevat olennaiset tekniset vaatimukset. Tällaisia ovat muun muassa paloturvallisuus, kantavien rakenteiden lujuus ja vakaus sekä käyttöturvallisuus. Esimerkiksi kantavat puurakenteet tulee mitoittaa kestäämään rakennuspaikan lumi- ja tuulikuormat, Kulmala kertoo.

Rakentamislain uudistus ei myöskään ole vapauttanut sähkötyötä ”jokamiehenomaisuudella” tehtäväksi, vaan sähkötyö vaatii tekijäksi edelleen sähköalan ammattilaisen.

Tukesin valvontahankkeen tavoitteena on varmistaa, että markkinoille saatettavat pihasaunat ovat turvallisia käyttää. Tukes voi tarvitta-

essa ryhtyä toimenpiteisiin turvallisuudeltaan puutteellisten tuotteiden myynnin rajoittamiseksi tai niiden poistamiseksi markkinoilta.

Varmista, että tulisijassa ja savupiipussa on CE-merkintä

Tulisijan ja savupiipun asennuksessa tulee huomioida, että tuotteet ovat CE-merkittyjä, savupiippu ja tulisija ovat yhteensopivia ja niiden suojaetäisyydet täyttyvät.

Tukesin tietoon on tullut tapauksia, joissa asiakas on ostanut valmiin saunapakettin ja vahinkotilanteessa on käynyt ilmi, että tulisijan, yhdysputken tai savupiipun suojaetäisyydet eivät ole täyttäneet valmistajan määrittämiä etäisyyksiä. Paloturvallisuusriskinä voi olla myös se, ettei savupiipun korkeus täytä kansallisia vaatimuksia, eikä savupiipun katto- tai seinäpäivientä ole toteutettu valmistajan ohjeiden mukaisesti.

Mukavuudet kesämökille – näin onnistut kylpyhuoneen ja vesi-WC:n rakentamisessa

Yhä useampi suomalainen kaipaa mökillään WC:ltä ja kylpyhuoneelta samaa mukavuutta, mihin on kaupungissa tottunut. Asiointi pikkulassa pimeässä tai sateessa ei ole sellaista.

Kylpyhuoneratkaisuihin erikoistunut Geberit käsitteli kesällä tiedotteessaan sitä, mitä vesi-WC:n ja kylpyhuoneen rakentaminen mökille edellyttää. Ennen töihin ryhtymistä on hyvä selvittää monia niin käytännön tekemiseen kuin rakennuslupiin liittyviä asioita.

Ensimmäinen askel on selvittää, tarvitseeko suunniteltu rakennustyö luvan. Useimmiten kylpyhuoneen tai WC:n rakentaminen vaatii sellaisen, varsinkin jos hankkeeseen liittyy vesijohto- ja viemäroinitöitä tai rakennuksen laajentaminen. Lupa haetaan kunnan rakennusvalvonnasta, ja siihen tarvitaan yleensä avuksi pätevä rakennussuunnittelija.

Lisäksi mikäli mökillä ei ole aiemmin ollut vesihuoltoa, tarvitaan usein myös suunnitelma jätevesijärjestelmästä ja mahdollisesti ympäristöviranomaisen hyväksyntä.

Vesihuolto – mistä vesi tulee ja mihin se menee?

Geberit muistutti WC:n ja kylpyhuoneen vaativan luotettavan veden saannin ja tehokkaan jätevesien käsittelyn. Helpoin tilanne on taajamien lähellä sijaitsevilla kesäasunnoissa, jotka voivat liittyä kunnalliseen vedenjakeluverkkoon. Toisaalta mitä kauempana mökki sijaitsee kunnallisesta runkoverkosta tai osuuskunnan päälinjasta, sitä kalliimmaksi liittyminen tulee.

Ennen päätöstä kannattaa pyytää tarjous paikalliselta vesilaitokselta tai osuuskunnalta, sillä kustannukset voivat vaihdella jopa naapuritonttien välillä. Myös vaihtoehtoja, kuten omaa porakaivoa

ja harmaavesisuodatinta kannattaa vertailla, jos kunnallinen liitymä osoittautuu liian kalliiksi.

Jätevedet jaetaan harmaisiin vesiin, joita ovat tiski- ja pesuvedet, sekä WC:n mustiin vesiin, jotka vaativat tehokkaampaa puhdistamista. Jos mökiltä on kohtuullisen etäisyyden sisällä yhteys kunnalliseen viemäriverkostoon, mustat jätevedet tulee yleensä ohjata sinne. Muussa tapauksessa mökille pitää rakentaa saostuskaivo tai pienpuhdistamo. Harmaille vesille riittää, että ne suodatetaan ennen maahan imeyttämistä.

Talotekniikka – vettä säästävä WC-istuin on fiksu valinta kesäkotiin

Kylpyhuone vaatii kunnollisen vedeneristyksen, lattiakaadon, ilmanvaihdon ja lämmityksen – aivan kuten kaupungissakin. Mökkiolosuhteissa näiden toteuttaminen

vaatii kuitenkin enemmän suunnittelua. Lattiamateriaalin valinnassa on tärkeää suosia kosteuden ja kulutuksen kestäviä ratkaisuja. Vesiputket ja viemärit tulee asentaa niin, etteivät ne jäädy talvella – tai vaihtoehtoisesti ne pitää pystyä tyhjentämään talvikaudeksi.

Jos vesijärjestelmät pitää tyhjentää talven ajaksi, kannattaa tämä huomioida jo kalusteita valitessa.

– Vesilukkoihin pitää päästä kätevästi käsiksi, ja ne pitää olla helposti irrotettavissa, muistuttaa Geberitin tuotepäällikkö **Marko Polvi**. Myös vettä säästävät huuhtelutekniikat ovat kesäasunnoilla arvoisaan, etenkin jos mökki sijaitsee kunnallisen jätevesijärjestelmien ulkopuolella ja ylimääräisiä likavesiä ei kaivata.

– Kun jätevedet kerätään umpisäiliöihin, kannattaa tietenkin suosia tekniikoita, jotka säästävät vettä, Polvi sanoo.

Rakentamisessa orastavaa elpymistä – uhkaako kansallinen regulaatio hidastaa alan toipumista entisestään?

Puutuoteteollisuus ry ilmaisi kesäkuussa huolensa siitä, että lausunnoilla olevat rakennusten energiatehokkuusasetukset nostaisivat esityksessä muodossa merkittävästi niin uudis- kuin korjausrakentamisen kustannuksia ja hidastaisivat näin alan toipumista.

– Yksittäisten rakennevaatimusten korostaminen lausuntoluonnoksessa rajoittaa teknologianeutraalia lähestymistapaa ja ohjaa suunnittelua pois resurssiviisaasta ja ilmastokestävästä kokonaisratkaisusta. Rakennusten energiatehokkuutta tulee tarkastella kokonaisenergiankulutuksen ja ilmastovaikutusten näkökulmasta – ei yksittäisten U-arvojen perusteella, toteaa Puutuoteteollisuuden toimitusjohtaja **Matti Mikkola**.

Puutuoteteollisuus on huolissaan regulaation vaikutuksesta orastavaan rakentamisen kasvun.

– Asetusluonnos sisältää perusteltuja tavoitteita energiatehokkuuden lisäämiseksi, mutta sen soveltamisessa on tärkeää säilyttää rakentamisen tekninen ja taloudellinen realismi sekä tu-

kea vähähiilisten ratkaisujen, kuten puurakentamisen, kehitystä ja kilpailukykyä, Mikkola jatkaa.

Suhdannetilanne tarjoaa mahdollisuuden, mutta epävarmuudet varjostavat näkymiä

Forecon Oy:n mukaan asuntoaloitusten määrä (vuosisumma) on tällä hetkellä noin 18 500 asuntoa, jossa on tuhannen asunnon nousu vuodenvaihteeseen verrattuna. Aloitusten pie-nessä virkistymisessä on suuria alueellisia eroja – erityisesti Turun ja Tampereen seutu erottuvat kasvun vetureina. Uusien ja vanhojen asuntojen suuri hintaero hidastaa kuitenkin edelleen uusia aloituksia monilla alueilla.

Muun kuin asuntorakentamisen kehitys näyttää huolestuttavalta – aloitusten määrä laski noin neljänneksellä, vaikka vielä alkuvuodesta arvioitiin merkittävää 10 % kasvua.

Puurakentamisen osuus talonrakentamisessa on pysynyt reilussa neljänneksessä viime vuosina, mikä osoittaa materiaalin kysynnän vakauden. Puukerrostalojen markkinaosuus on kään-

tynyt hienoiseen nousuun vaikean viime vuoden jälkeen. Omakotitaloista jopa yli 90 % toteutetaan puurakenteisina. Toimitilapuolella julkisten puurakennusten osuus on kasvanut samalla kun liike- ja toimistorakennusten osuus on laskenut.

Kustannuskehitys tukee rakentamista – ainakin toistaiseksi. Vaikka yksittäisten materiaalien hinnat ovat nousseet, tarjoushintaindeksi on laskenut yli 10 % vuoden 2023 huipulta. Tämä luo tilaajille mahdollisuuden edistää toteutuskelpoisia hankkeita suhdanteen ollessa rakentajalle suotuisa.

Rakentaminen onkin Puutuoteteollisuus ry:n mukaan toipumassa, mutta herkässä vaiheessa. Vaikka tarjoushinnat ovat laskussa ja asuntorakentamisessa näkyy orastavaa elpymistä, esitetyt energiatehokkuusvaatimukset (EPBD) uhkaavat nostaa kustannuksia ja jarruttaa kehitystä. Uusien säädösten pelätään ohjaavan ratkaisuihin, jotka voivat lisätä rakentamisen päästöjä, heikentää teknologista valinnanvapautta ja hidastaa koko alan elpymistä – erityisesti silloin, kun markkinat näyttäisivät valmiilta nousuun.

Kaikki lämpöpumput tarvitsevat sekä kiinteistön omistajan toimenpiteitä että aika ajoin ammattilaisen huoltoa.

Teksti: Ulla Sirén

Turvallista lämpöä omaan kotiin

Olipa käytössä sitten mikä tahansa lämmitysjärjestelmä, fiksu omakotiasuja varmistaa talonsa lämmityksen kunnan hyvissä ajoin ennen lämmityskauden alkua. Huoltoa kun voi olla vaikeampi saada alan kiireimpään sesonkiaikaan – ainakaan nopeasti.

Lämmitysjärjestelmän syyshuolto kuuluu asiaan, kun omakotitaloa valmistellaan pitkää talvea varten. Eri lämmitysjärjestelmät vaativat erilaista huoltoa ja huomiota; esimerkiksi erilaiset lämpöpumput pitää huoltaa ja puhdistaa säännöllisesti, kun taas sähkölämmitys on käytännössä huoltovapaa järjestelmä. Kodin lämpö pysyy kaikissa tapauksessa turvallisena, kun laitteet on puhdistettu ja säädetty oikein alkavaa kylmää kautta ajatellen. Syksy on lämmitysjärjestelmien asentajien ja huoltajien kiireisintä aikaa, joten on hyvä tarkistaa kodin järjestelmän toiminta ja tarvittaessa varata huolto ajoissa.

Helpot ja huoltovapaat

Kaukolämpö on paikallisesti tuotettua lämpöenergiaa, jonka hinta pysyy melko vakaana, koska se ei ole riippuvaista kansallisesta tai kansainvälisestä energiantuotannosta. Toisaalta liittymis- ja käyttömaksut voivat olla korkeat suhteessa muiden lämmitysmuotojen hintoihin. Mikäli kaukolämpöverkkoon liittyminen on mahdollista, se on omakotiasujalle suhteellisen helppo ratkaisu. Kaukolämpö on palvelu, jonka ylläpito, korjaukset ja ylipäätään kaikki huolehtiminen järjestelmän toimimisesta ovat palveluntuottajan vastuulla. Kodissa

olevien lämmönjakolaitteiden huollosta ei ole paljon vaivaa, ja ne ovat lisäksi pitkäikäisiä. Jos laitteet pidetään koko ajan kunnossa, yksien ja samojen käyttöaika on yli 20 vuotta.

– Kaukolämpö on kohtalaisen vähähuoltainen, sanoo liiketoimintajohtaja **Tomi Hautakoski**.

Kiinteistön omistaja on itse vastuussa kiinteistössä olevasta laitteiston kunnosta, ja jotkut energiayhtiöt tekevät siitä asiakkaan kanssa jopa sopimuksen, jossa velvoite määritellään. Hautakoski muistuttaa, että laitteiston kuntoa pitää seurata tarkkailemalla, että siitä ei esimerkiksi kuulu ylimääräisiä ääniä. Lämmityspiirin sihti

Freepik

Puupelletistä on tullut monissa paikoissa korvaaja öljylämmitykselle, jota ei enää asenneta uusiin taloihin. Tutun vaalean pelletin lisäksi markkinoilla on mustaa pellettiä, joka valmistetaan lämpökäsitellystä puumassasta.

pitää puhdistaa vuosittain, kuten kaikissa vesikiertoon perustuvissa lämmitysjärjestelmissä.

- Huoltovapain lämmitysjärjestelmä on ilman muuta sähkö-, Hautakoski toteaa.

Sähkölämmitystä ei voi huoltaa itse, eikä se sinänsä tarvitse huoltoa. Oli käytössä sitten suora tai varaava sähkö, latia-, katto- tai jokin muu lämmitys, ainoa asia, jonka omistaja voi tehdä, on katsoa, että laitteet ja termostaatit ovat ehjiä. Termostaattien säätö on toki hyvä tarkistaa ennen lämmityskauden alkua, ja varmistua, että märkätiloissa lämmitys on päällä kesän jälkeen.

Suosittu ilmalämpöpumput

Erilaiset pumpuilla toimivat lämmitysjärjestelmät perustuvat lämpöenergian siirtoon ilmasta tai maan sisältä. Niiden vahva etu on, että ne tuottavat päästötöntä lähienergiaa koko kiinteistön lämmitykseen tai hybridilämmityksen yhtenä osana. Kiinteistön omistajalta ne vaativat jonkin verran huoltotöitä ja lisäksi ammattilaisen tekemiä tarkistuksia.

Suosittu energiatehokas ilmalämpöpumppu eli ilma-ilma-lämpöpumppu ei yksinään riitä lämmittämään omakotitaloa Suomen olosuhteissa, eikä sillä voi lämmittää kotitalouden käyttövetä eikä liittää sitä vesikiertoiseen järjestelmään. Talviasuttavissa taloissa se toimii parhaiten osana hybridilämmitystä jonkintoisen lämmitysjärjestelmän rinnalla.

Ilmalämpöpumpulla siirretään ulkoilman lämpöenergiaa sisätiloihin tai toisin päin; huoneita jäähdytettäessä lämpöenergia virtaa sisältä ulos.

Laitteistoon kuuluu lämmitettäviin tiloihin asennettava sisäyksikkö ja rakennuksen ulkoseinustalle kuuluva ulkoyksikkö. Niitä voi huoltaa itse puhdistamalla lämmityspiirin sihtin sekä ulkoyksikön ritilän ja tuulettimen. Ammattilaisen tekemässä huollossa puhdistetaan sisäyksikön kenno sekä puhallinpyörä ja tarkastetaan kylmäaineet. Keväällä on myös hyvä varmistaa laitteen kondenssivesiputken toimiminen kaatamalla sen läpi vettä, jotta tiedetään, että missään ei ole tukoksia.

NYT KANNATTAA LAITTAAPOLTTOPUUT TILAUKSEEN!

Havuklapi 33 cm	70,00 / im3
Sekalehtiklapi 33 cm	80,00 / im3
Koivuklapi 33 cm	100,00 / im3
Koivuklapi 25 cm	120,00 / im3

Maatalousyhtymä Tetri

Hankinta&Palvelu JOUTAR Oy

Jouni 0400 481990

Jorma 0400 475680

Aika toimia - Talvenlämmityskausi alkaa!

Kaikkien merkkien asennus ja huolto saman katon alta.

Testivoittajat jäähdytykseen kuin myös lämmitykseen. Kartoituskäyntimme on aina ilmainen.

Puh: 050 370 0507 | tt-hile.fi

Talotekniikka Hile Oy | Kanakouluntie 15, 13100 HML

NUOHOUSLEHTO OY

**NUOHOUKSET
HORMISANEERAUKSET
IV-TYÖT**

VARAA AIKASI: NUOHOUSLEHTO.FI

puh: 041 506 7677
nuohouslehto@gmail.com
www.nuohouslehto.fi

ÖLJYKOLMIO OY

Öljysäiliöhuoltoa jo yli 30 vuoden kokemuksella

- Puhdistukset
- Tarkastukset
- Lasikuitupinnoitteet
- Säiliöiden vaihdot
- Poistopuhdistukset
- Säiliöiden poistot
- Säiliöiden purkutyöt

**Vanhan metallisäiliön sisäpuolelle
lasikuitu pinnoituksella 10v. takuu!**

**Puh. 0102 866 080
www.oljykolmio.fi**

Tarkkana sihtien kanssa

Ilma-vesilämpöpumppu toimii kuten ilmalämpöpumppu, mutta lämpö siirtyy vesivaraajaan eikä suoraan ilmaan. Se lämmittää talouden käyttöveden, mutta huoneilman jäähdyttämiseen se ei sovellu yhtä helposti kuin tavallinen ilmalämpöpumppu. Poistoilmalämpöpumpun toimintaperiaate on käytännössä samanlainen, mutta se ottaa lämmön talosta poistettavasta ilmasta, siirtää sen vesikiertoiseen lämmönjakojärjestelmään ja lämmittää siten myös lämpimän käyttöveden. Poistoilmapumpun toiminta edellyttää siis, että ilmastointi on riittävän tehokas, jotta poistoilmaa riittää.

Maalämpö on pumppujärjestelmistä vanhin. Maalämmitystä on käytetty omakotitaloissa 1970-luvulta alkaen, ja kalliista alkuinvestoinnista huolimatta se on ollut suosittu. Hyötyjä on paljon, koska maalämpö lämmittää sekä rakennuksen että käyttöveden ja kesällä sen energiakäyttöä voi hyödyntää sisäilman viilentämisessä.

Samat huolto-ohjeet pätevät periaatteessa kaikkiin lämpöpumppuihin, paitsi että maalämpöpumpussa puhdistettavia sihtejä on kaksi, ilmavesilämpöpumpuissa yksi. Ilmalämpöpumpun huolto on hyvä teettää ammattilaisella. Silloin puhdistetaan sisäyksikön kenno sekä puhallinpyörä ja tarkastetaan kylmäaineet. Maa- ja ilmavesilämpöpumppujen huollossa puhdistetaan sihdit, tarkistetaan paineet ja optimoidaan laitteisto toimimaan kiinteistön tarpeiden mukaan.

– Ensimmäinen huolto tehdään yleensä käytöstä riippuen yhdestä kolmeen vuoteen asennuksen jälkeen. Sen jälkeen parin kolmen vuoden välein, Tomi Hautakoski neuvoo.

Lämmittävät kattilat työllistävät

Lämmityskattiloihin perustuvat lämmitysjärjestelmät tarkoittavat, että jotain ainetta poltetaan lämmitysenergiaksi. Puhutaan tulesta, savusta ja noesta, ja silloin puhutaan aina myös sekä savukanavien että laitteiston tiheistä puhdistuksista ja huolellisesta seurannasta. Ne vaativat huoltoa jopa pari kertaa vuodessa, eivät pelkästään uuden lämmityskauden edellä.

Lämmityskattiloista lämpö siirtyy useimmiten vesikiertoiseen järjestelmään, joka siis lämmittää myös talouden käyttöveden. Myös ilmaan lämpöä puhaltava järjestelmä on mahdollinen.

Kauimmin tunnettu kattilaa käyttävä lämmöntuottotapa toimii öljyllä, aikaisemmin myös koksilla tai kivihiilellä. Öljyllä lämmittäjän säännöllisiä tehtäviä ovat öljypolttimien suuttimen ja savukanavan puhdistuttaminen.

Puupelletistä on tullut tavallinen lämmitysöljyn korvaaja. Pelletti on puusta valmistettu polttoaine, jota syötetään ruuvikuljetin avulla lämmityskattilan polttiin. Kattilat ovat jälkipolttokattiloita, mikä tarkoittaa, että pellettien palaessa syntyvät palokaasut poltetaan uudelleen, jolloin syntyy ensimmäistä polttokertaa korkeampi lämpötila ja pellettilämmityksestä saatava hyöty kasvaa.

Puu palaa aina epäpuhtaammin kuin öljy, joten pellettilämmitys vaatii paljon huoltotyötä. Polttimon ja savukanavien huolto pitäisi teettää ammattilaisella kahdesti vuodessa.

– Pelletinsyöttölaite eli ruuvikuljetin pitää puhdistaa samaten kaksi kertaa vuodessa, samoin koko pellettikattila. Myös öljykattila ja öljypolttimon suutin puhdistetaan kerran vuodessa, Tomi Hautakoski selittää.

Hän muistuttaa, että vaikka kattilan ja syöttölaitteen puhdistus on omin avuin mahdollista, hyvin harva osaa tehdä sen oikein. Jos puhdistaminen laiminlyödään tai tehdään huolimattomasti, laitteisto voi mennä jumiin tai siihen tulee muita toimintahäiriöitä.

Halko ja klapi, pelastajat

Perinteistä uunilämmitystä ei kaikissa yhteyksissä luokitella lämmitysjärjestelmäksi. Sitä käytetäänkin nykyään harvoin yksinään, mutta se sopii hybridilämmityksen osaksi sekä ennen kaikkea kodin viimeiseksi hätävarajärjestelmäksi.

Suhtautuminen uuni- ja takkalämmitykseen on >>

Ekologista lämpöä kotimaasta ja sen ilmasta

Jäspin ilma-vesi- tai maalämpöpumppu on energiatehokas ja ekologinen valinta kotisi lämmönlähteeksi. Tutustu luotettaviin kotimaisiin lämmitysratkaisuihin: jaspi.fi

Jäspi Tehowatti
Air Split

RIIHIMÄEN LV-TEKNIikka

Ammattitaitoista LVI-osaamista vuodesta 1973
Riihimäen Öljypoltinhuolto Oy

- Putkityöt saneeraus- ja uudiskohteisiin •
- Kaukolämpökeskusasennukset • Öljypoltinhuollot ja -myynti
- Öljysäiliöiden tarkastukset • Asbestin purkutyöt

Soita 010 6667 910 | www.roph.fi

Luotettavin kiinteistöjen talotekniikkakumppani

- Huollot • Korjaukset • Saneeraukset
- Yli 30 vuoden ammattitaidolla edullisesti

Konepajankatu 5, Riihimäki, 010 229 4610
puva@putki-valtti.fi | www.putki-valtti.fi

JOSAVI OY

ÖLJYSÄILIÖHUOLLOT VUODESTA 1981 LÄHTIEN

Teemme ammattitaidolla:
Öljysäiliöiden puhdistukset | Tarkastukset
Pinnoitukset | Säiliöiden ylöskaivuut ja purkutyöt

SOITA ☎ (09) 294 3700, 050 471 2886
virta.sarianne@gmail.com | www.josavi.fi

Rakennusmaalaus
Jari Komonen Oy

- TASOITETYÖT • TAPETOINNIT
 - SISÄMAALAUKSET
 - KATTOJEN PESUT
 - JULKISIVUMAALAUKSET
- NOSTOKORIAUTO, 26 M

☎ 0400 879 122
MERVENTIE 44
13720 PAROLA

jari.komonen@rakennusmaalauskomonen.fi

www.rakennusmaalauskomonen.fi

Takkatulua ei kannata hylätä kokonaan, vaikka puunpolton vähentämistä suositellaan. Perinteinen uunilämmitys kestäisi, vaikka kaikki muu energiansiirto jostakin syystä katkeaisi.

näinä aikoina kaksijakoista. Puun poltto lisää hiukkaspäästöjä, mutta vaikean energia- tai muun kriisin kohdatessa puulämmitys toimii ilman mitään muuta energialähdettä. Se olisi siis ainoa varma kodin lämmön pelastaja, jos kaikki muut energiansiirtomahdollisuudet pettäisivät.

Omakotitaloihin on suositellaan juuri siitä syystä hankkimaan ainakin yksi varaava takka tai uuni ja jonkinmoinen polttopuuvarasto. Uunien kunto kannattaa tarkistaa ennen pakkasten tuloa, jotta ne ovat varmasti otettavissa käyttöön, vaikka käyttö ei olisi säännöllistä.

Ympärivuotisessa käytössä olevassa talossa laillisella lisenssillä toimivan nuohoojan on nuohottava ja tarkistettava piiput ja tulisijat vuosittain.

Poltettiinpa uuneissa tai kattilassa mitä tahansa, savukavien puhdistus on tehtävä säännöllisesti, ja se edellyttää myös seinä- ja lapetikkaiden sekä kattosiltojen kunnossapitoa, sillä työ on päästävä tekemään katolta käsin. Alhaalta ylöspäin tehtävä puhdistus ei riitä, paitsi satunnaisesti hätävarana.

Jos nuohous laiminlyödään, vaarana on sekä nokipalon syttyminen hormissa että tarkastamattomissa piipuissa mahdollisesti lymyävät halkeamat. Molemmissa tapauksissa tuli voi päästä irti ja levitä talon rakenteisiin.

Asiantuntijana liiketoimintajohtaja Tomi Hautakoski, Lämpöykkönen Oy ■

» LAKIPALSTA

Minna Ravi
asianajaja, osakas
Asianajotoimisto Lindblad & Co Oy
minna.ravi@lindblad.fi
Puh. 020 749 8193

Kiinteistön virhe ja kohtuullinen reklamaatioaika

Kiinteistössä ilmenevä virhe on kriisi omistajalle. On tyyppistä, että kyseessä on ainutkertainen tilanne, johon joutuminen saa omistajan neuvottomaksi. Tilanteessa ei kuitenkaan saa jäädä passiiviseksi, vaan ostajalta vaaditaan konkreettisia ja ripeitä toimia.

Lain mukaan ostaja ei saa vedota virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä ja siihen perustuvista vaatimuksistaan myyjälle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai kun hänen olisi pitänyt se havaita. Jollei ostaja ilmoita laatuvirheestä tai sopimusrikkomuksesta myyjälle viiden vuoden kuluessa siitä, kun kiinteistön hallinta on luovutettu, hän menettää oikeutensa vedota siihen.

Usein reklamaatioajan ajatellaan olevan viisi vuotta, mutta näin asia ei siis ole. Viisi vuotta on vain takaraja myyjän virhevastuulle.

Tietyissä tilanteissa ostaja voi ylittää kohtuullisen reklamaatioajan. Nämä tilanteet ovat kuitenkin harvinaisia. Tällainen tilanne on kyseessä silloin, jos myyjä on toiminut kunnianvastaisesti ja arvottomasti. Tällaista toiminta voi olla esimerkiksi silloin, jos myyjä salaa kaupan kannalta olennaisia tietoja tai peittää kosteusvaurioita rakenteisiin. Tällaisessa tilanteessa ei ole tarvetta suojella myyjää myöhäisiltä vaatimuksilta, koska myyjä ei ole toiminut vilpittömässä mielessä.

Reklamaatioaika lasketaan ajankohdasta, jolloin ostajan olisi pitänyt havaita virhe ja ymmärtää sen merkitys. Laissa mainittu kohtuullinen aika on väljä käsite, joka ei anna yhtä oikeaa vastausta siitä, milloin reklamaatio on tehty oikea-aikaisesti. Yleisesti on katsottu, että kohtuullisena reklamaatioaikana on pidetty muutamaa kuukautta. Puoli vuotta voi olla liian pitkä aika. Toisaalta pitkäkin reklamaatioaika voidaan joissain tapauksissa hyväksyä, mikäli virheen selvittäminen on aikaa vievää.

Oikeuskäytännössä kohtuulliseksi katsottuun aikaan ovat vaikuttaneet muun muassa virheen laatu, laajuus sekä olosuhteet. Reklamaatioaika voi myös vaihdella saman kiinteistön eri virheiden osalta. Kohtuullisen ajan arviointi on aina kokonaisharkintaa ja käsitteen väljyys johtaakin siihen, että hyvin usein kiinteistöä koskevissa riita-asioissa myyjä esittää ainakin varmuuden vuoksi väitteen reklamaation myöhästymisestä. Ostajan ei

kannatakaan koskaan aiheettomasti lykätä reklamaation tekemistä, sillä kohtuullisen ajan pituus antaa mahdollisuuden erilaisiin tulkintoihin.

Reklamaatioaika on alun perin säädetty nimenomaan myyjän suojaksi, jolloin ostaja ei voi odotella reklamoinnin kanssa loputtomiin. Ostajan kannalta kohtuulliseen reklamaatioaikaan puolestaan sisältyy se, että ostaja ehtii tarkastaa kiinteistön, tutkia mahdolliset havaitsemansa puutteet ja tilata paikalle tarvittaessa asiantuntijan.

Ostajan on tärkeä huomioida, että oikein tehty reklamaatio sisältää virheilmoituksen lisäksi vaatimukset. Mikäli vaatimukset puuttuvat kokonaan, kyseessä ei ole lain edellyttämä reklamaatio. Käytännössä ostajan täytyy ilmoittaa, vaatiiko hän kaupan purkua, hinnanalennusta vai vahingonkorvausta. Myös rahallisen vaatimuksen suuruusluokka on ilmoitettava. On tyypillistä, että reklamaatio tehdään pian selvittelyn varhaisessa vaiheessa ja sitä täydennetään sitä mukaa, kun tutkimukset edistyvät ja saadaan selvyys virheiden korjauskustannuksista.

Ratkaisussa KKO 2016:69 ostajat eivät olleet reklamaatiokirjeessään esittäneet konkreettisia vaatimuksia vaan ainoastaan ilmoittaneet varaavansa mahdollisuuden esittää tarkempia korvausvaatimuksia myöhemmin. Vaatimukset hinnanalennuksesta ja kaupan purusta oli mainittu ensimmäisen kerran vasta haastehakemuksessa lähes vuotta myöhemmin, minkä vuoksi korkein oikeus katsoi ostajien menettäneen oikeutensa vedota virheisiin, koska he eivät olleet ilmoittaneet vaatimuksistaan riittävän yksilöidysti kohtuullisessa ajassa virheiden havaitsemisesta. Ottaen erityisesti huomioon virheiden laadun ja laajuuden korkein oikeus totesi myös, että arvio korjauskustannuksista olisi ollut kohtuudella saatavissa huomattavasti lyhyemmässä ajassa, joten tätä ei huomioitu kohtuullisuusarvioinnissa. Niinpä erilaisten lisäselvitysten ja kustannusarvioiden hankinnan kanssa kannattaa myös toimia mahdollisimman joutuisasti.

Kiinteistökauppariidoissa on yleensä kyse merkittävästä taloudellisesta intressistä. Suosittelen kääntymäänkin ammattitaitoisen asianajajan puoleen, mikäli tällainen vaikea tilanne tulee eteen.

Pixabay

Pixabay

Kotipihan kukkaloisto saattaa olla näyttävimmillään alkusyksyllä.

Freepik

Talvi-istutukset kaunistavat pihaa koko kylmän kauden ajan.

Ruskalehdet ja kauniit marjat elävöittävät pihaa talven tuloon asti.

Teksti: Ulla Sirén

Syyspiha kaikilla vivahteilla, kiitos

Ilmojen viileneminen ja päivien lyheneminen ei tarkoita puutarhanautintojen loppua. Kotipihan syystöihin kuuluu monenlaista hauskaa puuhaa, mutta ei tunnelmastakaan tarvitse tinkiä, vaikka pimeä pyrkii nurkkiin ilta illalta aikaisemmin. Loppukesän ja syksyn kauneus on ainutlaatuista, ja sitä voi kotipihassakin korostaa monin keinoin. Jos hämäryys kaikesta huolimatta tuo haikeuden tullessaan, voi muistuttaa itselleen, että syksyllä puutarhaan valmistellaan uusi kevät.

Kotipihan voi rakentaa ympärivuotista oleskelua ajatellen. Eri vuodenaikojen pihatunnelmien luomiseen ei tarvita mitään monimutkaista, vaan oikeilla valinnoilla ja ajatustyöllä pääsee pitkälle. Pihat voivat olla jopa kauneimmillaan alkusyksyllä, kun perennojen värikäs kukkaloisto pääsee oikeuksiinsa. Suomen kesä on niin lyhyt, että lämpimänä syksynä joidenkin kasvien kukinta jatkuu vielä, kun puiden lehdet kellastuvat ja putoavat. Talvi-istutuksilla ja sopivalla valaistuksella puolestaan pihan saa näyttämään kauniilta siinäkin vaiheessa, kun kylmyys ja pimeys ottavat lopullisesti vallan.

ProAgria Keski-Suomen sekä Keski-Suomen Maaja kotitalousnaisten puutarha-asiantuntija **Riitta**

Peräinen rohkaisee kotipuutarhureita nauttimaan syyskaudesta niin monella tavalla kuin suinkin.

Istuta värejä ja ikivihreää

Jos haluaa pihan kukkivan syksyllä, pitää tietysti valita mielisimmat syyskukat. Esimerkiksi syysleimu, syysasteri ja komeamaksaruoho kukkivat näyttävästi vielä syyskuussa, samoin monet daalit ja ruusut.

Riitta Peräinen kehottaa ottamaan huomioon myös pensaskasvit, sillä puiden ja pensaiden lehdet pitävät yllä luonnon väriloistoa, kun kukat ovat jo luovuttaneet. Monet hyöty- ja koristepensaat

ovat näyttäviä sekä kukinta-aikaan että syysasus-saan. Esimerkiksi höyhenpensas kukkii touko- kesäkuussa kevein valkoisin kukin ja lehahtaa syksyllä heleän oranssinkeltaiseksi. Keijuangervon kukat ovat vaaleanpunaiset, mutta syysväritys tummanpunainen tai purppurainen. Myös pihlajat ja monet marjapensaat, kuten aronia, ovat loistokkaita syyspihan värittäjiä.

Nykyään on tarjolla runsas valikoima erilaisia havukasveja, myös pienikokoisia lajikkeita, jotka mahtuvat kasvamaan ahtaissakin pihoissa. Peräinen neuvo istuttamaan havukasveja rinnakkain värikkäiden kukkien ja pensaiden kanssa. Samaan ryhmään voi sijoittaa aikaisin keväällä

HANKKIJALTA PUUTARHAN SYKSYYN

LISÄÄ TUOTTEITA: HANKKIJA.FI

HANKKIJA HYVINKÄÄ PELTOKUUMOLANTIE 4 • PUH: 010 76 83260 (mpm/pvm)

Hankkija

kukkivia sipulikukkia, kesäperennoja sekä kasveja, joilla on kaunis syysväritys. Ikivihreät havut korostavat vuorollaan kaikkien värikkäiden kasvien loistoa ja lisäävät kasviryhmissä syvyyden vaikutelmaa. Ne jäävät myös kaunistamaan talvisen valkeaa pihaa.

Valolla on monta tehtävää

Suomessa on pitkä syksy, hämärää ja pimeää riittää monen mielestä enemmän kuin tarpeeksi. Tosin suomalaiset osaavat nauttiakin hämärän hetkistä, ja syksyn ja talven kuukausina pihoja koristellaan mieluusti lyhdyin ja erilaisin kausi- ja jouluvaloin. Kiinteät ulkovalotkaan eivät ole olemassa vain turvallisuuden vuoksi, vaan niillä on erilaisia tehtäviä.

Riitta Peräinen suosittelee miettimään koko pihavalonvalaistuksen siten, että se korostaa pihan tunnelmaa ja viihtyisyyttä.

– Koko pihaa ei tarvitse valaista tasaisen kirkkaasti. Suosittelemme, että kulkutiet valaistetaan hyvin, mutta muulla alueella voi kokeilla erilaisia kohdevaloja, hän sanoo.

Matalat valaisimet, jotka valaisevat pensaita tai kasviryhmiä alhaalta päin, saavat syysvärit hehkumaan pimeälläkin. Peräinen muistuttaa, että kun valon asettaa kasviryhmän taakse, sen saa näyttämään suuremmalta. Yksittäinen valaistu kohta pihassa lisää syvyyttä vaikutelmaa ja tilan tuntua pienessäkin pihassa. Lisää pieniä valoefektejä voi kehittää kausivaloista ja lyhdyistä sekä esimerkiksi valaistusta kasvihuoneesta tai pergolasta.

– Jos pihassa on talvellaikin oleskelupaikka tai

esimerkiksi ruukkuihin tehtyjä talvi-istutuksia, niitä voi korostaa valolla, Peräinen ehdottaa.

Pihankin voi sisustaa

Nykyaikaiset pihat ovat sisustetumpia ja kalustetumpia kuin menneinä vuosikymmeninä on ollut tapana. Osa puutarhahuonekaluista kestää ulkona sateessa ja pakkasessakin, joten kaikkia oleskeluryhmiä ei välttämättä tarvitse purkaa ilmojen viilennyttyä. Kukka-astioita voi hyödyntää ympäri vuoden, mikäli ne kestävät jäätymistä, ja sommitella niihin asetelmia kanervista, syypresseistä, koristekaaleista ja muista talvikasveista.

Valaistu pergola tai kasvihuone sopii oleskelunurkkauksen taustaksi ja samalla tuulensuojaksi. Viihtyisyys ympäri vuoden kannattaa ottaa huomioon jo silloin, kun pihaa suunnitellaan.

– Tärkeintä suunnitteluvaiheessa on miettiä oma tarve, se mihin pihaa tai puutarhaa halutaan käyttää, Riitta Peräinen muistuttaa.

Puita ja pensaita valitessa ja istutusalueita suunniteltaessa tehdään laji- ja väriarinnat myös tulevia syksyjä ajatellen. Peräinen neuvo miettimään ennen kasvin valintaa huolellisesti, minkä näköinen ja kokoinen se on täysikasvuisena.

– Puiden ja pensaiden taimien kanssa tehdään helposti se virhe, että ne istutetaan joko liian lähelle toisiaan tai sellaiseen kohtaan, jossa ne eivät voi kasvaa suuriksi – esimerkiksi liian lähelle rakennusta tai varjostamaan pihan aurinkoisinta nurkkausta, hän huomauttaa.

Sama koskee istutusalueita, jonka toivotaan kukkivan kevästä pitkälle syksyyn. Iso yhtenäinen is-

tutusalue on näyttävämpi ja pihan hoidon kannalta helpompi kuin pienet kukkapenkit siroteltuna sinne tänne, mutta aluetta ei kannata ahtaa liian täyteen. Havut, pensaat ja suurikokoiset perennat tarvitsevat tilaa juuristolleen.

Puutarhassakin trendinä on nykyään luonnon monimuotoisuus. Se tarkoittaa elintilan tarjoamista mahdollisimman monille luontokappaleille; niinpä sekä pihan suunnittelussa että hoidossa on muodikasta huomioida myös linnut, siilit, kotipuutarhurin apulaisina toimivat pikkuötökät ja muut suojaa ja ravintoa kaipaavat lajit.

Puutarhatöitä pakkasiin asti

Syksy on puutarhassa tulevan kesän valmistelun aikaa. Istutuksiin se sopii loistavasti, sillä monet kasvit lähtevät parhaiten kasvuun, kun kosteutta on riittävästi. Astiataimia voi Riitta Peräisen mukaan istuttaa milloin tahansa maan ollessa sula, mutta syksyllä kastelusta on vähimmin vaivaa.

Ainoastaan paljasjuurisat kasvit sekä jotkin hyvin herkäät lajit, kuten pensasmustikat, täytyy istuttaa keväällä ja havut mieluiten jo syyskuussa, jotta ne ehtivät juurtua ennen maan jäätymistä. Myös perennapenkki kunnostus kuuluu syksyyn.

– Helppo nyrkisääntö on, että keväällä kukkivat perennat jaetaan syksyllä ja syksyllä kukkivat keväällä, Peräinen neuvo.

Kevään sipulikukat ovat syksyn tärkein istutus-tehtävä, jos haluaa kukkivan pihan huhtikuusta alkaen. Sipulit kannattaa laittaa vasta kylmään maahan, jotta ne eivät ala pyrkiä pintaan vielä »

Kantojyrsintää vuodesta 1992

AMMATTITAITIDOLLA JA KOKEMUKSELLE

- Vaikeiden PIHAPUIDEN KAATO
- KANTOJEN JYRSINTÄÄ
- Vakuutukset on.
- Puiden kaadot myös kourasaha-autolla.

Markku
Huostila

0400 627 099
www.mhkanto.fi

MH-KANTO

KAIVINKONE JA MAANRAKENNUSTYÖT VAHVALLA AMMATTITAITIDOLLA.

ESIMERKIKSI SALAOJAREMONTIT,
POHJATYÖT, PIHATYÖT YM

OTA YHTEYTTÄ JA PYYDÄ TARJOUS

www.torttilaoy.fi | f @torttilaoy

TORTTILA OY
MAANRAKENNUSTYÖT

050 490 9839 antti@torttilaoy.fi

VAIHDETAANKO TEILLEKIN UUSI TURNER OVI?

Tilaa helppo autotallin ovenvaihto markkinajohtajalta!
Laadukkaat energiatehokkaat nosto-ovet 10 vuoden takuulla.
Saatavana joustavalla rahoituksella.

VARAA ILMAINEN MITTAKÄYNTI!

**KYSY
KESÄKAUDEN
ERIKOISHINNAT!**

KOODI-
NÄPPÄIMISTÖ
KAUPAN
PÄÄLLE!

TURNER
DOOR

Erik Kukko
044 261 4648
erik.kukko@turner.fi

syksyllä. Niiden istutuskausi jatkuu maan jäätymiseen asti.

Syyslannoitus taas suositellaan tehtäväksi jo elokuussa, koska kasvit alkavat silloin kerätä ravinteita seuraavaa kasvukautta varten.

– Kun lehdet putoavat, kasvi on jo mennyt lepotilaan eikä enää hyödy ravinteista, vaikka niitä olisi tarjolla. Lannoitteet jäävät maahan, mutta sade- ja sulavesien mukana ne voivat huuhtoutua pois, Riitta Peräinen selittää.

Syyslannoitteen pitää sisältää kaliumia ja fosforia, mutta ei typpeä, jota kasvit tarvitsevat kasvukauden alussa.

Pensaiden leikkauksia ja haravointia

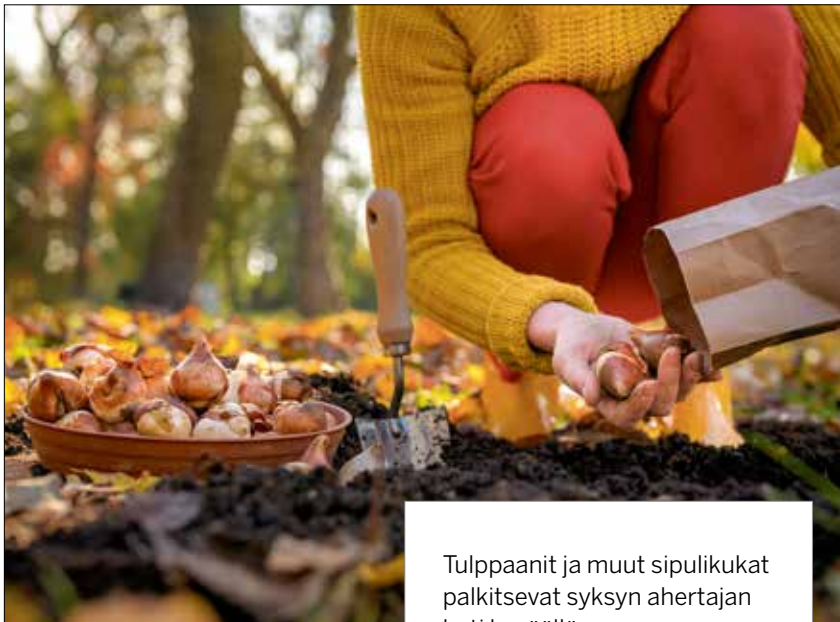
Useimpia pensaita ja puita voi leikata syksyllä, esimerkiksi viimeistellä keväällä tehtyjä muotoiluleikkauksia ja poistaa vioittuneita ja kuivuneita oksia. Loppusyksyn töihin kuuluu myös lehtien haravointi, jonka tarpeellisuudesta esitetään vaihtelevia mielipiteitä.

– Suosittelen poistamaan ainakin paksut lehtikerrokset, kuten vaahteran ja tammen lehdet. Niiden alla nurmikko voi homehtua ja tukehtua, Riitta Peräinen neuvoo.

Myös kulkutiet kannattaa puhdistaa lehdistä, jotka voivat syyssateiden kastelemina olla petollisen liukkaita. Sen sijaan nurmikoille, perenna-alueille, kasvimaille ja pensaiden alle voi hyvin jättää ohuen kerroksen lehtiä, mielellään ruohonleikkurilla silputtuna, lisäämään multakerrosta ja suojaamaan kasveja pakkaselta.

Varsinainen kasvien talvisuojaus riippuu lajista sekä odotettavissa olevasta lumimäärästä. Niissä osissa maata, joissa lumipeite on aina paksu, talvisuojausta ei paljontaan tarvita. Sen sijaan Etelä-Suomen vähälumisilla seuduilla arimmat kasvit, kuten jaloruusut kannattaa suojata havuilla. Se tehdään kuitenkin vasta, kun talvi on tuloillaan ja maa alkaa jäätyä kovaksi.

Freepik

Tulppaanit ja muut sipulikukat palkitsevat syksyn ahertajan heti keväällä.

Muista ainakin nämä:

Elokuu: Tee syyslannoitus sitä tarvitseville kasveille, jaa keväällä kukkivat perennat, kunnosta perennapenkit.

Syyskuu: Jos haluat istuttaa havukasveja, tee se nyt. Mieti talven tunnelmavalojen sijoittelu. Mieti, keksisitkö jotain uutta syksyn iloksi.

Lokakuu: Poista kukkaruukuista ränsistyneet kevät-kukat ja laadi tilalle talvi-istutukset. Haravoi paksut lehtikerrokset pois nurmikolta ja puhdistaa kulkutiet lehdistä. Korjaa hyötykasvien loppusato.

Marraskuu: Istuta viimeiset sipulikukat. Suojaa arimmat kasvit havuilla, kun maa on jäänytynyt. ■

» KOLUMNI

Tuulahduksia Euroopasta

Sirpa Pietikäinen
Kirjoittaja on Euroopan
parlamentin jäsen.

Mielensäpahoittajia ja sokerinlainaajia

Naapureissa on aina riittänyt aihetta huumorille. Teppo Tulppu, Ned Flanders, Mielensäpahoittaja – aineksia riittää moneen arkkityyppiin. Naapuruus-suhdetta on vaikea päästä pakoon. Ei siis ihme, että naapurien käytös herättää helposti tunteita, oli se sitten huvitusta tai suuttumusta. Vaikka naapuri on läheinen, häntä harvoin pääsee itse valitsemaan.

Mihin naapuria sitten oikein tarvitaan, muuhun kuin sarjakuviin ja sketseihin? Luvan kysymiseen ainakin: Tietyt rakennustyöt omalla tontilla edellyttävät naapurin kuulemista. Puista ja pensaista tonttien rajalla olisi hyvä sopia naapureiden välillä. Jos lähellä tontin rajaa sijaitsee rakennus naapurin puolella, se tulisi ottaa huomioon esimerkiksi grillikatosta rakentaessa paloturvallisuuden kannalta. Grillien savut tai vaikkapa paljasta tyhjennettävät vedet pitäisi ratkaista niin, etteivät ne kulkeudu naapurin tontille.

Kun vierekkäin eletään, riidoilta ei välttämättä voi täysin välttyä. Tämä näkyy viranomaispuolelakin: Naapurin tien käyttäminen ja erilaiset rakennelmat tontilla ovat yleisiä rikosilmoitusten syitä. Kovat äänet aikaisin aamulla tai myöhään illalla jakavat mielipiteitä, ja ylipäätään naapuruudessa törmäävät erilaiset tavat elää. Olisikin tärkeää pystyä ensisijaisesti keskustelemaan kasvotusten keskenään yhteisistä asioista. Kun naapurin toiminta ärsyttää, hyvät kommunikointitaidot ovat kullannarvoiset, niin kuin missä tahansa muussakin ihmissuhteessa. Vaatimuslistan sijaan naapuria olisi hyvä lähestyä valmiina kertomaan omasta kokemuksestaan ja kuulemaan toisen näkökulma.

Vaikka joskus on syytä ottaa poliisi mukaan,

suurimmassa osassa naapureiden välisiä riitoja ei ole kyse rikoksesta tai edes rikkomuksesta. Jos riita ei lienny, on mahdollisuus kääntyä naapuruussovittelun puoleen. Sovittelua tarjoaa esimerkiksi Naapuruussovittelun keskus. Sovittelun keskeisiin periaatteisiin kuuluvat dialogisuus, sovittelijan puolueettomuus ja keskustelun luottamuksellisuus. Oikeassa oleminen tai sen todistaminen on harvoin hedelmällinen tavoite riidassa, ei myöskään naapuruusriidassa. Sen sijaan jo huolensa kanssa kuulluksi tuleminen voi auttaa kohti sopuisaa yhteiseloa.

Naapuruutta voi lähestyä myös hyvän lähimmäisyyden näkökulmasta. Mitä se on tässä ajassa? Se voi olla tyypillistä sokerin lainaamista naapurille lähikaupan ollessa kaukana tai kiinni. Se voi olla turvallisena aikuisena toimimista, kun päivän jälkeen naapurin koululainen tulee yksin kotiin, ja avain onkin unohtunut repusta. Se voi olla lumitöissä auttamista tai kukkapenkin kastelua lomamatkan aikana. Se voi myös olla yes in my backyard -asennetta, kun uutta kehitysvammaisten palvelukeskusta kaavoitetaan kunnassa.

Yhteiskunnallisen kriisinsietokyvyn kannalta naapurustot voivat muodostua tärkeiksi yhteisöiksi. Riittäisikö porakaivosta vettä toisillekin vesikatkon yllättäessä? Voisiko naapuri tulla lataamaan puhelimensa, jos aurinkopaneelit toimivat sähkökatkosta huolimatta? Pitäisikö naapurin pappaa käydä moikkaamassa, kun myrsky tukki tiet eikä kotihoito päässyt käymään? Häiriötilan ei tarvitse olla pitkä ja vakava, että päivittäinen elonpiiri supistuu. Silloin korostuu, onko naapureina tavattu olla mielensäpahoittajia vai sokerinlainaajia.

Teksti: Mari Pihlajaniemi

Omakotitalkkari auttaa, kun talon ylläpito käy liian työlääksi

Pihatyöt ja muut kodin ylläpitotoimet ovat monille omakotiasujille mukavaa puuhastelua, mutta vaativat myös melkoisesti aikaa ja jaksamista. Ei siis mikään ihme, että omakotitalkkareiden palvelujen kysyntä on ollut viime vuosina vain kasvussa.

Vaikka vuodenajat vaihtuvat, omakotitalossa tekemistä riittää. Talvella työllistävät esimerkiksi lumityöt, kesällä nurmikon leikkuu ja muut puutarhatyöt, syksyllä taas pensassavotta ja lehtien haravointi – ja joillain vielä kaiken muun päälle klapien teko ja sisään kantaminen. Näiden ohella omakotiasujan on huolehdittava toki myös kotinsa siivouksesta, monenlaisista asioinneista ja pienistä korjauksista niin talon sisä- kuin ulkopuolellakin.

Vähemmälläkin saisi päivänsä täytettyä! Asiaa ei helpota se, että usein noiden askareiden tekoa voi vaikeuttaa sairaus, korkea ikä tai jokin muu pysyvä tai väliaikainen este. Joku saattaakin jo harkita talonsa myyntiä, mikäli sen ylläpito alkaa käydä liian kuormittavaksi.

Muuttaminen ei ole kuitenkaan ainoa ratkaisu ongelmaan. Avuksi voi ottaa omakotitalkkarin – mikäli sellainen vain omalta alueelta sattuu löytymään.

Omakotiyhdistykset ylläpitäneet talkkaritoimintaa

Omakotitalkkaritoiminta on ollut Varsinais-Suomessa vahvaa, toteaa **Harri Nurmi**, Omakotiliiton Varsinais-Suomen piirihallituksen puheenjohtaja. Hän on ollut mukana toiminnassa vuodesta 2001 alkaen, jolloin piiriyhdistys oli jo aloittanut talkkaritoiminnan koordinoinnin paikallisyhdistystensä tueksi. Oma-

kotiasujien talkkaripalvelujen tarve oli tuolloin havaittu jo Suomen Omakotiliiton tasolla, mutta kaikilla paikallisyhdistyksillä ei ollut resursseja järjestää palveluja jäsenilleen itse.

– Silloin työllistämispuna oli projektiraha, joka saatiin vuodeksi tai kahdeksi vuodeksi. Samalla työntekijöiden palkkakuluihin yhdistys sai palkkatukea, Nurmi kertoo.

Työntekijät on olleet pääosin pitkäaikaistyöttömiä, jotka on työllistetty paikallisyhdistyksille omakotitalkka-

reiksi työllistämistuen eli palkkatuen avulla. Näin yhdistyksille ei ole koitunut mahdollisia kuluja toiminnan pyörittämiseen, ja yhdistysten jäsenille on voitu tarjota tarpeellisia palveluja avuksi talon ja tonttien ylläpitoon. Nurmi lisää omakotiyhdistysten toimivan omakotitalkkareiden virallisena työnantajana. Piirijärjestön tuella myös asiaan kuuluvat vastuu- ja tapaturmavakuutukset ovat hoituneet sujuvasti yhdistyksille.

– Jos omakotitalkkari tekee asiakkaan luona tahattoman vahingon, meidän vakuutus on tarvittaessa turvana korvaamaan sen.

Omakotitalkkarilta edellytetään monipuolista osaamista

Nurmi on ollut aktiivisesti mukana omakotitalkkaritoiminnan organisoimisissa jo yli 10 vuoden ajan. Hän toteaa talkkaripalveluiden kysynnän olleen vain kasvamaan päin.

– Parhaimmillaan tässä Varsinais-Suomen piirissä on ollut yli 50 omakotitalkkaria töissä. Viime vuonna kin meillä oli kolmisenkymmentä talkkaria.

Asiakkaat ovat arvostaneet talkkaripalveluja, mutta myös omakotitalkkarit itse ovat kokeneet työnsä mieluisiksi. Piirijärjestön edustajana Nurmi on ollut haastattelemassa useita heidän talkkareistaan ja myös vastaillut tehtävästä kiinnostuneiden yhteydenottoihin.

– Työ on hyvin itsenäistä ja vapaa- ta. Vaikka talkkarilla on työnohjaaja, hän ei pyöri selän takana.

Olipa kyseessä sitten hiekoitus tai lumityöt, haravointi tai pensaidenleikkaus tai vaikkapa terassin tervaus, omakotitalkkari pääsee hyödyntämään taitojaan ja kokemustaan muiden hyväksi.

– Henkilöstä riippuen klapeja on hakattu ja kannettu sisälle, Nurmi toteaa. Vaikka kaikilta omakotitalkkareilta edellytetään toki jonkinasteista kädentaitoa ja kykyä monenlaisiin tehtäviin, hän huomauttaa osan heistä olevan hyvinkin käteviä käsistään. Varsinaista ammattitaitoa omakotitalkkarin tehtävä ei kuitenkaan vaadi.

– Oli eräskin henkilö, joka osasi korjata ruohonleikkureita, mutta osatyökykyisenä ei voinut olla enää niissä hommissa. Hän pystyi kuitenkin tekemään näitä töitä, mitä meillä oli tarjota.

Tärkeä apu kotona asumisen helpottamiseen

Nurmi arvioi omakotiasujien kaipaavan talkkariapua eniten esimerkiksi haravointiin, nurmikonleikkukseen ja pensaiden leikkaamiseen. Monet asiakkaista ovatkin tyyppillisesti iäkkäitä henkilöitä, joilta kodin tai mökin pihatyöt ei enää onnistuisi aivan omin voimin.

– Asiakkaat ovat pääasiassa sellaisia, että jos talkkaritoimintaa ei olisi,

osa heistä olisi aikamoisessa pulassa, Nurmi huomauttaa.

Esimerkiksi jalkavaivainen ei välttämättä pysty enää tekemään kodin puutarhanhoitoa tai nurmikonleikkausta omin voimin. Omakotitalkkari voi puolestaan istuttaa kukatkin asiakkaan puolesta, jos on tarve.

Kotitalkkaripalveluiden avulla voidaan auttaa ihmisiä, jotka pärjäävät muuten kotonaan hyvin, mutta eivät jaksakaan tehdä raskaampia kotitöitä, Nurmi summaa. Palvelut ovat siis merkittäviä myös yhteiskunnan tasolla: se, että henkilö pysyy asumaan kotonaan omakotitalkkarin palvelujen tuella, tulee yleisesti ottaen edullisemmaksi kuin tämän siirtyminen laitoshoitoon.

– Autetaan pihahommissa, pestään ikkunoita, käydään kaupassa, hän mainitsee esimerkkinä.

Aivan kaikkea omakotitalkkarit eivät kuitenkaan voi tehdä:

– Omakotitalkkari tekee sellaisia töitä, joita asukas itsekin tekisi normaalitilanteissa. Ammattitaitoa vaativia töitä ei tehdä, Nurmi painottaa. Esimerkiksi sähköasennukset, katolle kiipeäminen tai isojen pihapuiden kaato on siis syytä jättää niihin erikoistuneiden ammattilaisten tehtäväksi.

Kotitalkkaripalveluiden kysyntää riittää

Omakotiliiton Varsinais-Suomen piirissä omakotitalkkaritoimintaa on järjestetty nyt vähän yli 20 vuoden ajan. Nurmi toteaa palvelun olleen pidetty. Liiton paikallisyhdistysten omakotitalkkarit palvelevat kuitenkin vain jäseniä; kyseessä ei ole siis kaupallinen palvelu.

Kentällä riittää silti Nurmen mukaan kysyntää laajemminkin, myös kaupallisille toimijoille. Hänenkin kotikaupungissaan Liedossa kylätalkkarina toimii yksityinen yrittäjä.

– Kyllä niitä hänenkin palveluita tarvitaan. Mekin olemme antaneet hänelle töitä, joita meidän talkkarimme ei voi tehdä.

Nurmi arvioi omakotitalkkareita olevan eniten Etelä-Suomessa, etenkin Varsinais-Suomen ja Uudenmaan alueella. Mitä pohjoisemmaksi mennään, sitä vähemmän talkkaripalveluja on ollut tarjolla. Tarvetta palveluille kuitenkin on riittämiin. Hän kertoo ohjeistaneensa viime aikoina myös muiden piiriosastojen paikallisyhdistyksiä eri puolella Suomea talkkaritoiminnan käynnistämässä.

Keski- ja Pohjois-Suomessa talkkaripalveluita tarjoavat usein yksityisyrittäjät toiminimellä. Myös monet omakotiyhdistykset ovat Nurmen mukaan järjestäneet talkkaripalvelunsa toiminimiyrittäjän avulla. Vaikka se vaikuttaakin palveluiden hinnoitteluun, sillä hintaan on sisällytettävä muun muassa arvonlisävero, monille tärkeintä on, että talon ylläpitoon on ylipäänsä mahdollista saada kaivattua apua.

SIIVOUSPALVELU
ESATESK

Jaakonkatu 4
05900 Hyvinkää
020 759 8850
siivouspalvelu@esatesk.fi

A-ANTENNI OY
HYVINKÄÄ-RIIHIMÄKI
0400 481 819
www.a-antenni.fi

Työllistämispalveluiden uudistus vaikutti talkkaritoimintaan

Omakotiliiton Varsinais-Suomen piirijärjestön alueella on parhaimmillaan ollut työssä yli 50 omakotitalkkaria, joiden varsinaisena työnantajana on ollut omakotiyhdistys, jonka alueella talkkari toimii. Viime vuonna työssä oli Harri Nurmen mukaan yli 30 omakotitalkkaria.

Tilanne on nyt oleellisesti muuttunut. Työllistämispalvelut siirtyivät vuoden alusta valtion TE-keskuksilta kuntien vastuulle. Siinä missä piirijärjestö aiemmin asioi keskitetysti TE-toimiston kanssa ja määräraha omakotitalkkarin palkkaamiseen tuli valtiolta, nyt yhteistyökumppanina onkin 27 kuntaa. Muutos ei sujunut aivan nikotteluitta.

Nurmi kertoo jokaisen kunnan vastaavan nyt oman budjettinsa kautta kuntansa työttömien työllistämiseen liittyvistä kuluista. Kulujen arviointi on ollut kuitenkin osalle kunnista haastavaa. Sen seurauksena yhdistykset eivät ole saaneet enää palkkatukea samassa mitassa kuin aiemmin työllistääkseen paikallisia pitkäaikaistyöttömiä omakotitalkkareiksi.

– Osa kunnista on ilmoittanut, että palkkatukea varten ei ole määrärahaa. Osa kunnista on taas ilmoittanut, että entisen 100 %:n palkkatuen sijasta saatavilla on vain 50 % tai 70 % palkkatukea. Ja osa kunnista ei anna mitään työllistämistukea enää yhdistyksille, hän ihmettelee.

Vaikka vuodenvaihteessa tapahtuneet muutokset työllistämispalveluissa ja palkkatuessa ovat aiheuttaneet katkoja talkkaritoimintaan, Nurmi vakuuttaa, että tarkoituksena on jatkaa palvelua mahdollisuuksiensa mukaan.

– Työntekijöiden osalta uskon, että se oli hyvä parannus. Nyt aluetoimistoja on kuntien alueella, kun ennen palveluja oli vain Salossa ja Turussa, ja työntekijät menivät sinne. Työnantajan osalta muutos on ollut enemmän haasteellinen, hän pohtii. ■

Teksti: Mari Pihlajaniemi

Lajittelu kannattaa myös kodin ulkopuolella

Toimivalla jätehuollolla on suuri yhteiskunnallinen vaikutus, jota harva tulee ajatelleeksi. Jätehuolto on ympäristöterveyttä, ja jätteistä tullut arvokasta raaka-ainetta, jota kannattaa kuljettaa yli valtiorajojenkin. Omakotiasuja voi kantaa kortensa kekoon noudattamalla lajitteluohjeita, mutta kodin lisäksi lajittelua olisi hyvä päästä tekemään myös muissa arjen ympäristöissä.

– Lajittelua voidaan edelleen petrata. Asuinkiinteistöillä on aivan huikeat lajittelumahdollisuudet, ja ne ovat parantuneet koko ajan, toteaa Suomen Kiertovoima ry KIVO:n toimitusjohtaja, DI **Jutta Laine-Ylijoki**. Esimerkiksi yleinen yhdyskuntajätteen kierrätysaste on Suomessa hänen mukaansa nousemaan päin. Tekemistä olisi lähinnä muovin ja puupakkausten lajittelussa.

Kirimiseen olisi vielä aihettakin. Tilastokeskuksen mukaan Suomen yhdyskuntajätteen kierrätysaste oli vuonna 2024 noin 44,6 prosenttia. EU puolestaan on asettanut jäsenvaltioilleen yhdyskuntajätteiden kierrätystavoitteet: 55 % vuoteen 2025 mennessä, 60 % vuoteen 2030 ja 65 % vuoteen 2035 mennessä.

– Suomi on niistä joltain osin perässä, mutta niin on moni muutkin maa, huomauttaa Laine-Ylijoki. Asiaan vaikuttavat hänen mukaansa muun muassa elintapojen muutokset:

– Suomessa on ollut perinteisesti erittäin korkea paperinkierrätysaste. Paperin käyttö on vähenty-

nyt, joten myös sen vaikutus kokonaisasteeseen on vähentynyt.

Vaikka kotitalouksien rooli korostuu usein julkisessa keskustelussa, hän muistuttaa, ettei kierrätystavoite koske vain kotitalouksia. Yhdyskuntajätettä tuottavat kaikki ihmisten toiminnot niin työpaikoilla kuin vapaa-ajallakin.

– Ihmiset eivät todellakaan pysty sitä kierrätysprosessia yksin tekemään, vaan koko arvoketju osallistuu kierrättämiseen.

Keräyksen ja kierrätyksen oltava kustannustehokasta

Laine-Ylijoki muistuttaa, ettei kierrätysaste ole välttämättä yksi ja ainoa tavoite, vaan asiassa on huomioitava myös resurssiviisaus, ympäristövaiikutukset ja toiminnan kustannukset.

– Kuljetus ja keräys ovat niin kalliita infroja, että ihan pienillä määrillä se ei ole kannattavaa. Jotta kierrätyksestä saadaan kustannustehokasta toi-

mintaa, jätteitä on oltava riittävästi saatavilla. Yksittäisten henkilöiden kustannukset eivät saa karata aivan taivasiin, hän toteaa.

Jonkin yksittäisen haja-asutusalueen asukkaat saattavat ihmetellä, miksei heilläkin ole omaa keräyspistettä. Jos keräyspisteitä sijaitsisi kuitenkin joka haja-asutusalueella, myös kustannukset nousisivat korkeiksi. Jätteenkeräyspalvelut maksetaan viime kädessä kuluttajan kukkarosta; tuottajayhteistyö näkyy siis suoraan tuotteiden hinnoissa.

– Se monesti unohtuu, että tässä koko ajan optimoidaan ihmisten jätehuoltomaksuja.

Samalla keräysverkoston tulee kuitenkin olla riittävä ja helposti saavutettava. Esimerkiksi Laine-Ylijoki nostaa pakkausjätteen keräysvelvoitteen, joka laajeni vuonna 2024 koskemaan myös yli neljän huoneiston kiinteistöjä. Se ei suinkaan heikentänyt kauppohen pihalla olevien Rinki-pisteiden suosiota, vaan kerätyn jätteen määrä on hänen mukaansa vain kasvanut.

Freepik

Biojätteen erilliskeräys vaikuttanut positiivisesti

Kun lajittelu tehdään mahdollisimman helpoksi – kustannusviisautta unohtamatta – ihmiset myös lähtevät siihen mukaan, toteaa Laine-Ylijoki. Sama koskee hänen mukaansa biojätteen erilliskeräystä.

Vuoden 2024 heinäkuusta alkaen kaikissa yli 10 000 asukkaan taajamissa oli aloitettava biojätteen erilliskeräys tai kompostointi – myös omakotitaloissa.

Laine-Ylijoki kertoo biojätteen erilliskeräyksen olleen iso askel: biojäte on painavaa ja helpottaa siten tuntuvasti massaperustaisen kierrätystavoitteen saavuttamista, toisin kuin esimerkiksi kevyet muovipakkaukset.

Vaikka biojätteiden lajittelussa on hänen mukaansa vielä kehitettävää, suunta on jo oikea. Sekajätteen koostumusta mitataan säännöllisesti, ja tuoreimmissa mittauksissa on jo nähty biojätteen määrän sekajätteessä vähentyneen selkeästi.

– Biojätettä päätyy noin 100 000 tonnia vähemmän sekajätteen joukkoon verrattuna vuosituhannen alkuun.

Kimpparatkaisut ja yhteisöllisyys avuksi jätehuoltoon

Mitä lähempänä ja helpommin saatavilla jätteenkeräyspiste on, sitä todennäköisemmin jätteet löytävät tiensä oikeaan paikkaan. Laine-Ylijoki muistelee 400 metrin olevan joissain yhteyksissä todettu maksimietäisyys, jonka päähän ihmiset viitsivät vielä jätteensä kuljettaa.

– Tietyllä tavalla jätteet tuppaaavat menemään sinne, missä niistä helpoiten pääsee eroon.

Tämä edellyttää kuitenkin toimivaa infraa. Lisäksi jätteenkeräyspisteiden sijoitteluun vaikuttavat kuntien rakennusmääräykset ja asemakaava. Joillain alueilla ratkaisua onkin haettu esimerkiksi pientaloalueiden yhteisistä korttelikeräyksistä.

– Myös biokimppaa on joillain alueilla aika paljon käytössä. Sehän on oikein hyvä ratkaisu, Laine-Ylijoki toteaa.

Hän painottaa siisteyden ja ympäristöterveyden ylläpidon tärkeyttä jätekimppojen osalta. Pientaloalueiden yhteisistä kimpparatkaisuista, olipa kyse sitten bio- tai sekajätteestä, on ilmoitettava paikalliseen jätehuolto-yhtiöön ja varmistettava, että ratkaisu on kunnan rakennusmäärä-

ysten mukainen.

– Ja jonkun pitää huolehtia, että ympäristö pysyy siistinä ja jätemaksu tulee maksetuksi, Laine-Ylijoki muistuttaa.

– Kiinteistönomistajan vastuulla on myös sen jätehuoneiston siisteys ja ylläpito, ja että se on työturvallinen kuseille.

Puutarhajäte helposti keräykseen kimppalavalla

Puutarhajätteen käsittely on varsinkin syksyisin monen omakotiasujan päänaivana. Haravointijätettä, risuja ja oksia kun voi kertyä yllättävänkin suuria määriä.

Alueelliset jätehuolto-yhtiöt tarjoavat syksyisin usein pidennettyjä jäteasemien aukioloaikoja ja erilaisia kampanjoita, jotta puutarhajätteestä päästään eroon vaivattomasti. Jotkut niistä ottavat risut, oksat ja lehdet vastaan jopa veloitusetta.

Laine-Ylijoki huomauttaa osalla pientaloasujista voivan olla kompostori puutarhajätteitä varten. Hän muistuttaa, että silloin biojätettä varten on kuitenkin tehtävä erillinen komposti.

– Se, mitä ehkä suosittelisin ja mitä tällä seudulla on harrastettu, on että otetaan keväisin ja syksyisin lava, joka täytetään yhdessä.

Yhteinen jätelava ja talkoot ovat olleet Laine-Ylijoen omallakin pientaloalueella tapana jo 25 vuotta. Hän kertoo asukkaiden tilaavan lavan keväällä vähän ennen äitienpäivää ja syksyllä ennen isänpäivää. Näin kaikki kimpan yhdeksän taloa saavat puutarhajätteensä helposti toimitettua keräysasemalle, eikä kenenkään tarvitse ryhtyä kuljettelemaan niitä vaivalloisesti omin päin.

– Siinäkin voi kimppoja hyödyntää. Olen huomannut, että niitä täällä harrastetaan. On välillä sekajätelavakin, jos ihmiset haluavat siivota varastojaan.

Lajittelun esteenä usein tilan puute

On valitettava tosiasia, että jos jokin asia ei hoidu arjessa sujuvasti, se jää usein tekemättä.

Monen eri jätelajin lajittelu vaatii kodissa melkoisesti tilaa, ja Laine-Ylijoki arveleekin sopivan tilan puutteen voivan olla yksi lajitteluintoa rajoittava tekijä. Lajittelumahdollisuuksien parantaminen voidaan ottaa nykyisin huomioon keit-

tiö- tai kotiremontin yhteydessä.

Toinen lajittelun rajoitteeksi koettu asia on yleisesti liittynyt fasilitetteihin. Laine-Ylijoki toteaa, ettei keräyspisteen etäisyyttä voi kuitenkaan enää käyttää tekosynä. Etenkin taajamissa, mutta myös useimmilla haja-asutusalueilla keskeisimpien jätelajien lajittelu on jo hänen mukaansa helposti tehtävissä.

Vaarallistenkin jätteiden osalta neuvoja ja vinkkejä on saatavilla ottamalla yhteyttä paikalliseen jätehuoltotoimijaan. Laine-Ylijoki huomauttaa lajitteluohjeiston myös yksinkertaistuneen:

– Muovipakkauksia ei tarvitse enää pestä, niiden lajittelua on helpotettu. Eikä niitä tarvitse kuivatella tiskialtaassakaan.

Hän toteaa ihmisillä olevan kuitenkin lajittelun lisäksi arjessa paljon muitakin velvoitteita. Itseään kohtaan kannattaa olla siis armollinen, ja aloittaa edes pienistä asioista:

– Riittää, että tekee parhaansa. Jos olet lajitellut nyt sen kolme pakkausta, niin ensi vuonna sitten vaikka neljä.

Lajittelu tavaksi muuallakin kuin kodeissa

Vaikka kotitalouksien lajittelumahdollisuudet ovat nykyisin hyvällä mallilla, Laine-Ylijoki kaipaasi samaa myös muualle. Lajittelu pitäisi hänen mukaansa saada mahdolliseksi ei vain kotitalouksissa, vaan myös työpaikoilla ja julkisissa tiloissa – eli kaikkialla missä ihmiset sitten liikkuvatkin.

– Se on ainoa, jolla mahdollistetaan laajat kierrot ja riittävä jätemäärien saatavuus.

Vaikka kotitalouksien rooli on julkisessa keskustelussa korostunut, hän muistuttaa ihmisten viettävän kotonaan lopulta vain pienen osan päivästä. Jätettä syntyy kuitenkin muuallakin.

Yhtä lailla olisi tärkeää muistaa jätehuollon olevan vain kuluttamisen päätepiste: sen kohdalla kaikki resurssit on jo käytetty, Laine-Ylijoki muistuttaa. Positiivista muutosta onkin haettava yhtä lailla ihmisten kulutustottumuksista ja yritysten tuotesuunnittelusta.

– Kestävässä kehityksessä se fokus ei saa se olla vain siinä jätteessä, vaan niissä muissa valinnoissa ja tekemisessä.

Suomen Kiertovoima edustaa julkista jätehuoltoa ja kuntien 33 jätelaitosta. Lisätietoja: www.kivo.fi. ■

Teksti: Siru Uusi-Seppälä

Vinkit energia- tehokkuuteen ennen lämmityskauden alkua

Energiatehokkuus alkaa kiinnostaa viimeistään siinä vaiheessa, kun omakotitalon omistaja saa lämmityskauden ensimmäisen energialaskun pöydälleen. Jo ikkunoiden ja ovien tiivisteet vaikuttavat paljon talon energiatehokkuuteen, ja sen myötä lämmityskuluihin ja asumismukavuuteen.

Omakotitalon omistajan kannattaa miettiä kotinsa energiatehokkuutta. Energiatehokkuus koostuu kolmesta asiasta: rakenteiden energiatehokkuudesta, teknisistä järjestelmistä ja siitä, miten käyttäjä itse toimii.

Energiatehokkuuden asiantuntija **Veli-Matti Virtanen** painottaa, että energian säästäminen on aina tärkeää. Kiinteistönomistajaa motivoivat usein eniten kustannussäästöt: aina kun säästää energiaa, säästää myös

rahaa. Kiinteistönomistajan kannattaa myös varautua yllätyksiin ja ennakoida.

– Energian hinnat ovat pitkässä juoksussa kohonneet ylöspäin, energian hinta oletettavasti kasvaa. Tapahtumat maailmalla voivat muuttaa energian hintaa nopeastikin. Muutama vuosi sitten tuli energiakriisi ja hinta nousi todella nopeasti hyvin korkeaksi. Silloinhan oltiin pulassa laskujen kanssa. Nyt tilanne on on-

neksi parempi.

Hintaheilahtelujen vaikutukset ovat pienemmät energiatehokkaammissa kiinteistöissä. Virtanen kannustaa miettimään energiatehokkuutta pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. Toinen näkökulma energiatehokkuuteen on ekologisuus.

– Energiatehokkuudella voi pienentää omaa hiilijalanjälkeä ja resurssien kulumista maapallolla. Vaikka energia olisi puhtaasti tuotettua,

energian säästäminen on ympäristösyiden takia järkevää.

Mieti energiatehokkuutta remontoidessa

Energian säästämiseksi voi tehdä paljon itse. Virtanen kannustaa jokaista kodinomistajaa seuraamaan energian- ja vedenkulutusta.

– Kulutusta kannattaa seurata. Se on kodin omistajan tärkeimpiä toi-

mia. Jos kulutus nousee tai laskee se-
littämättömästi syystä, se voi kertoa
jostain viasta, joka täytyy etsiä ja pai-
kattaa.

Kiinteistön lämmitystapaa Virta-
nen pitää merkittävänä. Kiinteistöjen
ja veden lämmitys on suomalaisis-
sa rakennuksissa suurin yksittäinen
energiasyöppö.

– Tilojen ja käyttöveden lämmi-
tys voidaan tehdä eri tavoilla. Monet
omakotitaloista ovat suoräsäköläm-
mitteisiä kiinteistöjä. Nykymittapuul-
la ne eivät ole lämmöntuotannon
kannalta kovin energiatehokkaita.

Myös ilmanvaihdolla on iso mer-
kitys kodin energiatehokkuuteen. Il-
manvaihdon suodattimet kannattaa
uusia tai puhdistaa vähintään kak-
si kertaa vuodessa, jotta järjestelmä
toimii energiatehokkaasti ja sisäilma
säilyy hyvänä. Vanhemmissa taloissa
saattaa löytyä ilmanvaihtojärjestel-
miä, jotka eivät kerää lämpöä talteen.

– Remontoitavat talot siirtyvät
usein lämpöä talteen ottavaan ilman-
vaihtojärjestelmään.

Valitettavasti ilmanvaihdon re-
montointi on hieman kalliimpaa jäl-
kikäteen, mutta siitä saadaan mer-
kittävää energiasäästöä pitkällä aika-
välillä.

Virtanen kehottaakin miettimään
energiatehokkuutta aina, kun taloon
tehdään rakenteisiin koskevia re-
montteja.

– Parhaita hetkiä parantaa energia-
tehokkuutta ovat ne, kun avataan ra-
kenteita jonkin muun toimenpiteen
takia, esimerkiksi tehdään jotain sei-
nille tai katolle. Silloin saa kaikista
parhaat hyödyt, kun rakenne joutu-
taan muutenkin avaamaan.

Rakennukseen sinänsä liittymätön
energiatehokkuuden asia on asuk-
kaan tapa käyttää rakennusta. Esimer-
kiksi sisälämpötilalla on suuri mer-
kitys.

– Kannattaa miettiä, voitaisiinko
energiankulutusta pienentää asuin-
tottumuksia muuttamalla. Jos on
kaksi vierekkäistä, identtistä kiinteis-
töä, joista toisen sisälämpötila on 2
astetta toista korkeampi, sillä menee
melkein 10 % enemmän energiaa ti-
lan lämmitykseen vuoden aikana,
Virtanen havainnollistaa.

Tarkkaile ikkunoiden
ja ovien tiivisteitä

Ikkunoiden tiivisteet voivat vuotaes-
saan kasvaa kokoaan suuremmaksi
ongelmaksi luomalla ikävän noidan-
kehän.

– Jos tiivisteet vuotaa, se aiheuttaa
vetoa, joka heikentää sisäolosuhteita.
Kuvitellaan vaikka, että olohuo-
neessa sohvan lähellä oleva ikkuna
falskaa ja kylmä ilma aiheuttaa vetoa.
Silloin saatetaan ajatella, että pitää
nostaa lämpöä. Tällöin koko kiinteis-
tön energiankulutusta nostetaan vain
sen takia, että tiivisteiden huono kunto
ja veto aiheuttaa haittaa.

Jos huono tiiviste olisi havaittu ja
vaihdettu ajoissa, vetoa ei olisi pääs-
syt syntymään eikä energiankulutus
kasvanut. Ikkunoiden tiivisteitä voi
pitää silmällä vähällä vaivalla esimer-
kiksi ikkunanpesun yhteydessä.

– Yleensä ihmiset pesevät ikkunat
vähintään kerran vuodessa. Sen yh-
teydessä on hyvä tarkastella tiivistei-
den kuntoa ikkunakohtaisesti. Kun
ikkunan avaa, voi katsoa tiivistettä ja
varmistaa, että se on koostumukse-
ltaan elastinen ja kimmoisa. Jos tiivis-
te on painunut lyttyyn tai haperoit-
nut rikki, se tulee vaihtaa, Virtanen
kertoo.

Myös ikkunanpuitteiden puuosia
kannattaa tarkastella. Jos maali hil-
seilee tai pinta lahoilee, se yleensä
kertoo ilmapuodoista. Tärkeintä on
tiivisteiden tunnustelu ja silmämää-
räinen tarkistaminen. Ovien tiivistei-
tä koskevat samat perusperiaatteet
kuin ikkunoita: kunto tarkastetaan
silmämääräisesti aika ajoin, ja tiiviste
uusitaan ja vaihdetaan tarvittaessa.

– Erona on se, että ovia käytetään
päivittäin ja moneen otteeseen. Tar-
kastusväli voi siis olla tiheämpi jatku-
van käytön takia.

Ikkunoiden tiiviyyttä voi tarkastella
myös erilaisilla testeillä. Yksi testi on
laittaa paperi puoliksi ikkunan ja kar-
min väliin ja sulkea ikkuna. Paperia ei
pitäisi saada vedettyä helposti ikku-
nan läpi. Jos näin käy, tiiviste ei toimi
kunnolla. Tällöin kannattaa tarkistaa,
onko tiiviste tarpeeksi iso.

Tiivistäminen ei
ole kohtuuton urakka

Tiivisteiden vaihtaminen on sen ver-
ran helppo toimenpide, että sen voi
tehdä kokonaan itse. Vaihtoon kan-
nattaa varata riittävästi aikaa ja kärsi-
vällisyyttä etenkin, jos sitä tekee en-
simmäistä kertaa. Kohtuuton urakka
ei kuitenkaan ole luvassa. Virtanen
arvioi, että omakotitalon ikkunoi-
den tiivisteet saa vaihdettua päiväs-
sä. Vaihto kannattaa ajoittaa lämpi-
mämpään vuodenaikaan:

– Jos homma ei mene kerralla nap-
piin, niin sitten ei kärsitä haittavaiku-
tuksista. Itseliimautuva tiiviste, jota
useimmat käyttävät, vaatii myös läm-
pimän pinnan, jotta liima tarttuu.
Muita tapoja tiivisteiden kiinnittämi-
seen voi tehdä myös kylmempään ai-
kaan, mutta ikkunoita ei yleensä viitsi
pitää tiivistämisen ajan auki talvella,
Virtanen huomauttaa.

Tiivisteissä löytyy mistä valita. Nii-
tä valmistetaan erilaisista materiaa-
leista, lisäksi on olemassa erikokoisia
ja -muotoisia tiivisteitä. Valinta teh-
dään ikkuna- ja ovikohtaisesti. Virta-
sella on kuitenkin tiivisteiden valintaan
yksinkertainen vinkki:

– Jos vanha tiiviste on toiminut oi-
kein ja olet tyytyväinen, valitse sa-
manmuotoinen ja -paksuinen. Tar-
vittaessa voi leikata saksilla pienen
palan mukaan rautakauppaan.

Jos ikkunasta löytyy urat tiivisteitä
varten, tulee valita uratiiviste. Tämä
on Virtasen mukaan hyvä muistaa,
mutta muutoin voi aina noudattaa ai-
emmin toiminutta tiivistettä. Tiivis-
teen paksuuden varmistamiseen on
kätevä testi.

– Ikkunan ja karmin väliin voi lait-
taa palan sinitarraa. Kun sulkee ik-
kunan ja aukaisee, sinitarra on sen
välin paksuinen, joka ikkunasta pitää
tiivistää.

Freepik

Tiivisteiden vaihtaminen
on sen verran helppo
toimenpide, että sen voi
tehdä kokonaan itse.

Netissä on paljon ohjeita tiivistä-
miseen niin kuvina kuin videoinakin.
Valmistajan ohjeet kannattaa kuiten-
kin aina lukea ensin läpi. Valmistajan
ohjeissa voi olla kyseisen tiivisteiden
kannalta olennaisia tietoja. Kun val-
mistajan ohjeita noudattaa, tiivistä-
minen todennäköisesti onnistuu.

Tiivisteiden vaihtoa
ei tarvitse arkailla

Kokemattomalla tekijällä vaihtami-
nen saattaa vaatia aluksi harjoittelua.
Ongelmia voi tuottaa esimerkiksi tiivis-
teiden saaminen oikealle kohdalle.
Tiivisteiden ei tulisi liikkua aina, kun
ikkunaa avataan tai suljetaan. Vää-
rään kohtaan laitettu tiiviste voi ku-
lua oikein asennettua nopeammin.

– Tiivisteiden pitäisi vain mennä lyt-
tyyn, kun ikkuna suljetaan. Jos tiivis-
te ei ole oikeassa kohdassa ja siihen
kohdistuu sivuttaisliikettä, se saa tiivis-
teiden irtoamaan tai repsottamaan.
Tällöinkään oikean kokoisen tiivis-
teiden ei pitäisi päästää ilmaa aina-
kaan heti läpi, mutta pinta lähtee ir-
toamaan seinästä, ja tiiviste alkaa ku-
lumaan.

Myös tiivistekohdan huolellinen
puhdistaminen on Virtasen mukaan
tärkeää.

– Jos on jäänyt vanhan tiivisteiden
roippeita tai likaa siihen pinnal-
le, tiiviste ei pysy niin hyvin. Eli en-
sin poistetaan vanha tiiviste, roskat
ja liimanjämät vanhasta tiivisteestä.
Sitten pinta puhdistetaan, annetaan
kuivua ja uusi asennetaan puhtaalle
pinnalle.

Jos jokin menee pieleen, kannattaa
asentaa kokonaan uusi tiivisteidenpä-
tkä. Jos yksi ikkunan kantti ei mene
kohdalleen, kaikkia sivuja ei kuiten-
kaan tarvitse vaihtaa. Tiivistenauhaa
myydään onneksi jopa kymmenien
metrien mitoissa.

– Jos pätkiä menee hukkaan harjoi-
tellessa, tiivistettä riittää kyllä epäon-
nistuneidenkin yritysten varalta, Vir-
tanen toteaa.

Tiivisteiden vaihtoa ei kannata-
kaan liikaa arkailla, eikä niiden asen-
taminen vaadi ammattilaisen tilaa-
mista.

– Mikään ei toki estä soittamas-
ta jonkinlaista apua paikalle, jos on
epävarma taidoistaan. Mutta pääosin
tiivisteiden vaihtaminen on sellainen
homma, että sen pystyy kuka tahan-
sa itse tekemään. Kannustankin, että
ei muuta kuin alkaa tekemään. Siinä
joko onnistuu tai vähintäänkin oppii
tekemään sen paremmin, Virtanen
kannustaa. ■

Teksti: Elina Salmi

Keittiö toimivaksi ja kauniiksi

Kulahtaneen keittiön ilmettä voi muuttaa aika pienin keinoin, mutta joskus syntyy halu laittaa kaikki uusiksi. Silloin yleensä tarvitaan ammattimiehiä ja joskus myös rakennuslupa.

Keittiöremonttiin ryhtymisen ja sen lopullisen toteutumisen välillä voi kulua joskus pitkäkin aika. Hyvä niin, sillä vähänkin isompaan remonttiin saa kulumaan reippaasti aikaa ja rahaa – siksi asiat on mietittävä ja suunniteltava huolella.

Onko keittiössä toiminnot oikeilla paikoilla vai pitääkö liikkumista eri pisteiden välillä jotenkin sujuvoittaa? Onko pistorasioita tarpeeksi? Entä säilytystilaa ja laskutasoja? Onko oikeissa paikoissa valoa tarpeeksi vai joutuuko kokatessa tihrustelemaan liian heikossa valaistuksessa?

Alkajaisiksi voi hakea ideoita ja inspiraatiota netistä, lehdistä, keittiömyymälöistä tai vaikka asuntomesuilta. Kun omat mieltymykset alka-

vat hahmottua, on aika laatia budjetti ja sovittaa keräämistään ideoista siihen ne, joihin omat varat riittävät. On hyvä muistaa, että harvoin budjetti toteutuu sellaisenaan – pelivaraa on siis hyvä olla.

Jos on aikeissa tehdä muutakin kuin vain vaihtaa kaapinove, tiskialtaan ja ehkä hanat, voi vastaan tulla keskeisten elementtien, kuten vaikkapa vesipisteen ja viemärin tai liedен siirto toiseen paikkaan. Silloin remontti siirtyy toiseen kokoluokkaan.

Vaikka olisi aikeissa tehdä ison osan töistä itse, kannattaa isompaan remonttiin palkata hyvä suunnittelija. Hän on tärkeä apu, koska osaa ammattilaisena tehdä ehdotuksia, joilla keittiöstä saa toimivan, hoitaa lupa-

asiat ja varmistaa urakoitsijan pystyvyyden ja pätevyyden. Hyvän suunnittelijan lisäksi kannattaa satsata laadukkaisiin materiaaleihin.

Vesipisteen siirto saattaa vaatia rakentamisluvan

– Putkityöt keittiössä tarkoittavat yleensä viemäriä ja vesijohtoa. Jos niitä halutaan siirtää, saattaa toimenpide vaatia rakentamisluvan, muistuttaa erikoisasiantuntija **Juha-Ville Mäkinen** LVI-Tekniset Urakoitsijat ry:stä.

– Jos muutokset ovat niin laajoja, että järjestelmää rakennetaan kokonaan tai isolta osalta uusiksi, voi lupa olla tarpeen. Jos taas työ on niin pie-

ni, että sen voi ajatella olevan enemminkin huoltoa, niin lupaa ei yleensä tarvita. Käytäntö vaihtelee kunnittain ja helpommalla pääsee, kun kysäisee asiaa oman kuntansa rakennusvalvonnasta.

Vesipisteiden tai viemäreiden paikkoja muutettaessa on otettava huomioon joitakin luonnonlakeja. Suomessa on käytössä viettoviemärijärjestelmä ja se tarkoittaa käytännössä sitä, että viemäriputkessa pitää olla kaatoa riittävästi ja maan vetovoiman pitää pystyä vetämään jätevesi putkessa eteenpäin. Viemäriputkessa ei siis voi olla ylös tai alas meneviä mutkia tai vaikkapa kynnysten ylityksiä. Sen on pakko olla suora ja tasainen putki. Lisäksi se pitäisi saada siististi katseilta piiloon.

Freepik

– Jos vesipisteen paikka halutaan vaihtaa, niin mahdollistahan se toki on. Silloin viemäriputken voi joutua viemään lattia läpi alakertaan tai kellariin ja rakentamaan putkea siltä osin uutena. Vesijohtojen siirtely on helpompaa, koska vesi kulkee niissä paineen avulla sekä ylöspäin että alaspäin. Koska vesijohtodot ovat viemäreitä pienempiä, on niiden kotelointikin yksinkertaisempaa.

Muista huolehtia astianpesukoneen vuotosuojauksesta

Vesipisteen ulkonäkö muuttuu kertaheitoilla, kun vaihtaa tiskialtaan ja hanan. Niiden vaihtamiseen ei tarvita välttämättä ammattimiestä, vaan työn saa tehdä itse. Silloin pitää tietysti ymmärtää se tosiasia, että jos ongelmia tai vuotoja ilmenee, löytyy vahingon aiheuttaja vessan peleistä.

Astianpesukoneenkin voi asentaa halutessaan itse. Silloin on muistettava huolehtia, että koneen vuotosuojaus ja vuodon havaitsemiseen liittyvät seikat on tehty ympäristöministeriön asetusten mukaisesti. Asetus sanoo selkeästi, että koneen paikka on rakennettava niin, että vuoto ilmenee heti ja että se voidaan havaita.

– Vuotokaukalo tai vastaava ratkaisu koneen alla tuo vuotoveden koneen eteen, jolloin se havaitaan heti ja on helppo hoitaa pois kuivaamalla pintakosteus eikä vahingosta synny silloin pidempiaikaisia seuraamuksia. Ilman vuotosuojauksia pienehköstä vuodosta ja löysästä liitoksesta saattaa tihkua vettä koneen taakse ja alle pitkäänkin. Silloin on vaara, että rakenteisiin alkaa kehittyä terveydelle haitallista kasvustoa. Astianpesukonetta ei myöskään saa jättää päälle valvomatta ja hana pitää muistaa sulkea aina heti, kun kone lopettaa ohjelman.

Vakuutus ei korvaa laittomista sähkötöistä aiheutuvia vahinkoja

Vaikka ison osan keittiöremontista voi halutessaan tehdä itse, niin sähkötyöt ovat selkeä poikkeus. Niitä saa tehdä ainoastaan sellainen henkilö, jolla on asiaankuuluva pätevyys ja tarvittavat luvat. Jos johtoja kytkee henkilö, jolla ei ole siihen lupaa, voi asennuksista aiheutua pahimmassa tapauksessa tulipalo tai joltakulta perheenjäseneltä tai vieraalta lähteä henki. Myöskään vakuutus ei korvaa laittomista sähkötöistä aiheutuneita vahinkoja.

Asiansa osaavan sähkömiehen lisäksi onnistuneen remontin avain on hyvä sähkösuunnittelija. Hän osaa antaa kullannarvoisia vinkkejä esimerkiksi pistorasioiden sijoittelusta ja valaistuksesta ja tekee toteutussuunnittelun niin, että johdot saadaan häivytettyä siististi rakenteisiin.

Keittiön sähkötöistä ehkä suuritoisin on lieden siirto toiselle seinustalle, koska nykyaikainen, täysikokoinen sähköliesi tarvitsee toimiakseen kolmivaihevirtaa. Muuten keittiön sähkötyöt ovat kevyempiä ja liittyvät ennen kaikkea pistorasioihin ja valaistukseen. Aniharvoin keittiössä sähkönkulutus remontin yhteydessä kasvaa niin, että pääkeskuksen kokoa pitää kasvattaa.

Kaikessa remontoinnissa on aina turvallisinta toimia yrityksen kanssa – niin myös sähkö- ja putkiasioissa. Kun kuluttajan vastinparina on yritys, selustan turvaa kuluttajansuojalaki ja yrityksellä on vastuu tehdyistä töistä ja mahdollisista virheistä tai vahingoista. Jos taas työt tekee yksityishenkilönä sinänsä ehkä hyvinkin pätevä naapurin mies, jää vastuu itselle, sillä laki ei suojaakaan kahden kuluttajan välistä kauppaa. ■

**PUHDAS JA TOIMIVA
ILMANVAIHTO**

**OLEMME MONIPUOLISESTI
PALVELEVA ASiantuntijayritys**

- ILMAMÄÄRIEN MITTAUS JA SÄÄTÖ
- RASVAKANAVIEN HARJAUS
- KONEEN PUHDISTUS
- TULOKANAVISTON DESINFIOINTI
- VENTTIILIEN PESU
- KUNTOTARKASTUS
- KANAVIEN HARJAUS
- DOKUMENTOINTI

IV-HUOLTO SUPPONEN OY

Korpelankuja 3, Riihimäki - 040 593 6486 - myynti@supponen.fi - www.supponen.fi

RMK REMONTIT OY

- Rakennus- ja saneeraustyöt
- Maalaustyöt ulkona ja sisällä
- Huoneistosaneeraukset
- Ulkovuoraukset
- Minikaivinkonetyöt (2,7 t)
- Ruuvipaalujen asennukset

041 501 8942

www.rm kremontit.fi | rm krem@gmail.com

Leikkaa
talteen!

Rahoituksella aina 3 kk korotonta maksuvapaata

Vertaa ja tiedä,
mistä maksat

**Kokkausvalmis Sentido-keittiö
9 990 € tai 170 €/kk**

Rakastamme kauniita keittiökuvia, mutta aina ei ole selvää, mitä hintaan todellisuudessa sisältyy. Noblessan hinnoittelu sisältää kaiken, mitä tarvitset kokkausvalmiiseen keittiöön: keittiö kodinkoneineen, toimitus sisään kannettuna ja asennus.

noblessa.fi/kokkausvalmis-keittio

noblessa
Laatu keittiöt Saksasta

noblessa.fi

Noblessa Hyvinkää
Uudenmaankatu 5–9
010 440 1500
ma–to 10–17,
pe 10–15

Noblessa Riihimäki
Lasitehtaantie 39
050 471 8818
ma–to 10–17,
pe 10–15

Teksti: Elina Salmi

Auto kuntoon ennen talvikelejä

Joka syksy saamme lukea, miten talvi yllätti autoilijan. Jotta näin ei kävisi, auto on syytä laittaa iskuun hyvissä ajoin ennen kylmää vuodenaikaa. Tärkeää on myös kääntää oma ajo- ja ajattelutapansa talviasentoon.

Talviautoilu on taitolaji. Siihen liittyy paljon muutakin kuin vain renkaiden vaihto.

– On aina parempi hoitaa niin autoon kuin muutenkin talviautoiluun liittyvät asiat kuntoon hyvissä ajoin, itselle sopivana ajankohtana. Näin niitä ei tarvitse tehdä pakon sanelemana, kiireisenä arki-aamuna, muistuttaa Autoliiton koulutuspäällikkö **Teppo Vesalainen**.

– Yksi tärkeimmistä on auton säännöllinen huolto. Säännöllisesti huolto-ohjelman mukaan huollettu auto on toimintavarma ja turvallinen. On hyvä olla itsekin perillä siitä, mitä huoltotoimenpiteitä auto kulloinkin tarvitsee. Jos huolto on talven lähestyessä ajankohtainen, niin se kannattaa tietysti hoitaa alta pois.

Huoltojen välissäkin on syytä kurkistaa aina välillä konepellin alle ja tarkastaa öljyn ja jäähdytinnesteen määrä. Mikäli lisäystarvetta on, kannattaa lisätä täsmälleen samoja aineita, joita järjestelmis-

sä jo on. Jäähdytinnesteen osalta on tärkeää huolehtia siitä, että nesteen pakkaskestävyys säilyy riittävänä.

Samalla kannattaa vilkaista jarrunesteen määrä. Aniharvoin sitä joutuu itse lisäämään, mutta jos pinta alkaa laskea, on se usein merkki siitä, että jarruisa ei ole kaikki kunnossa. Lasinpesunesteen eli kotoisammin pissapojan säiliö löytyy myös pääsääntöisesti sieltä konepellin alta ja sitä joutuu erityisesti kurakeleillä täyttämään alvariinsa. Lasinpesuneste kannattaakin vaihtaa hyvissä ajoin riittävän tymäkäksi. Mikään ei tietenkään estä käyttämästä -35 asteessa sulana pysyvää nestettä vaikka vuoden ympäri.

Talvirenkaisiin enemmän urasyvyyttä ja ilmaa

– Hyvissä ajoin ennen alle laittoa on syytä tarkastaa

talvirenkaiden kunto. Jos näyttää siltä, että ne joutuu uusimaan, ehtii kilpailuttaa ja hankkia uudet ennen sesongin alkua. Kilpailuttamalla voi säästää reippaasti rahaa, tietää Vesalainen.

Kilpailuttamisen voi vaivatta hoitaa niin, että lähettää samansisältöisen sähköpostin muutamalle rengaskauppiaille ja valitsee niistä haluamansa.

Lain mukaan talvirenkaan urasyvyyden pitää olla vähintään kolme millimetriä, että sillä saa ajaa. Turvasuosituksena on kuitenkin vähintään viisi millimetriä. Urasyvyyttä mittaillessa on samalla hyvä katsoa, onko rengas kulunut tasaisesti vai esimerkiksi toisesta reunasta enemmän. Mikäli kuluminen on epätasaista, ovat auton pyöränkulmat pielessä ja se taas kielii siitä, että autossa voi olla jokin nivel tai pusla väljä. Tällöin pitää kulunut tai rikki-näinen osa vaihtaa ja sen jälkeen säätää pyöränkulmat kohdalleen ja hankkia uudet renkaat. Kun on liikkeellä ajoissa, ehtii nekin hoitamaan kuntoon

AUTOLASIEN YKKÖNEN!

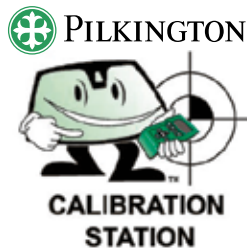
GLASSPOINT

AUTOLASIEN KORJAUS JA VAIHTO

GLASSPOINT PALVELEE

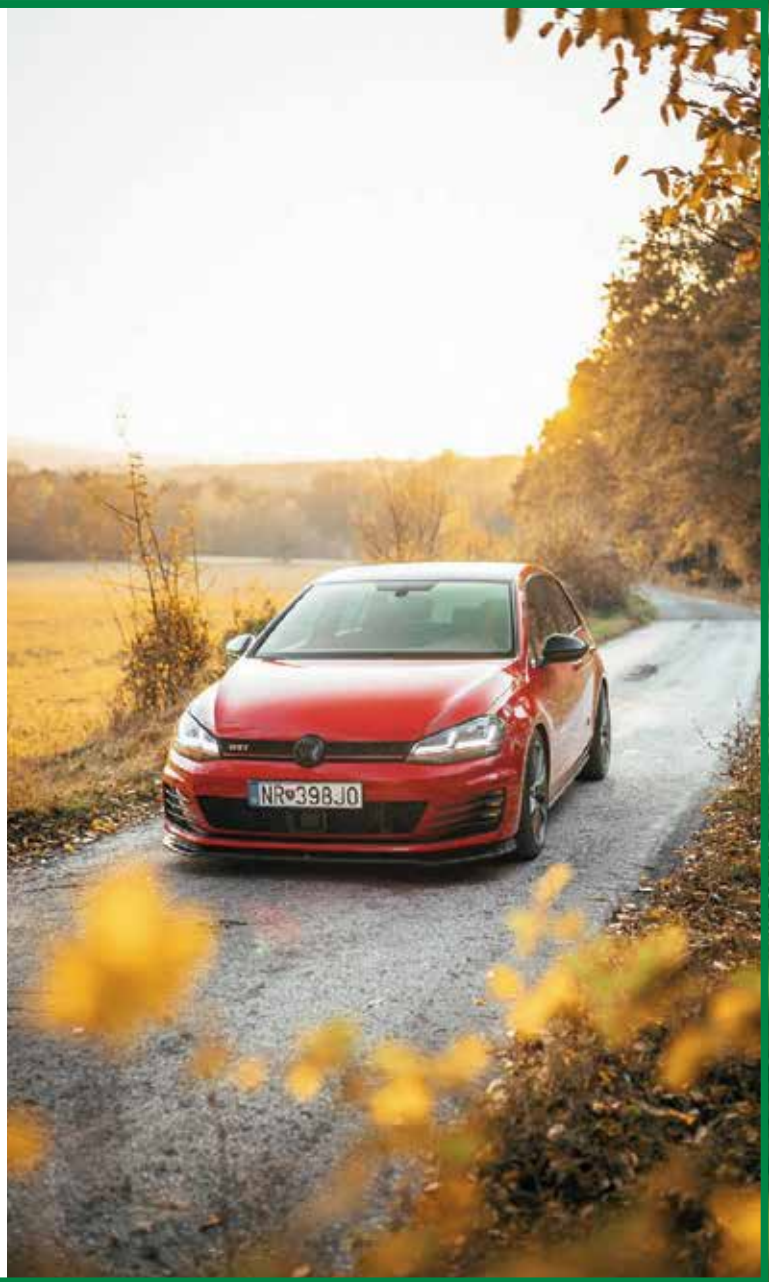
Kylänraitti 8 C, Riihimäki 11710
010 299 7480, riihimaki@glasspoint.fi

Vantaa & Tuusula 020 730 6230
Lahti 040 827 3744

Jos autollasi on lasivakuutus, saat lasin vaihdon yhteydessä sulat kymppillä!

Vakuutusyhtiöiden sopimuskumppani

ennen talvea.

Jos käyttää nastarenkaita, pitää tarkastaa, että kaikki nastat ovat tallella ja kunnolla kiinni. Myös renkaan ikä on turvallisuustekijä ja suositus on, että renkaita käytetään enintään kuusi ajokautta tai kymmenen vuotta valmistusajankohdasta – kumpi tulee ensin vastaan. Renkaan kyljessä, DOT-merkinnän lopussa, ovaalin sisällä oleva nelinumeroinen sarja kertoo valmistusviikon ja -vuoden. Esimerkiksi numerosarja 1621 kertoo, että rengas on tehty viikolla 16 vuonna 2021.

– Renkaiden vaihdon jälkeen pitää aina tarkistaa rengaspaineet. Suositusten, että talviaikaan renkaassa pidetään ilmaa 0,2 baria valmistajan suositusta enemmän, koska lämpötilan laskiessa 10 astetta, myös rengaspaine putoaa 0,1 baria.

Valot, vilkut, lukot ja avaimen paristot

Valojen ja vilkkujen toiminta pitäisi tarkistaa viikoittain, mutta tietysti asia korostuu, kun pimeä vuodenaika lähestyy. Autossa onkin hyvä pitää mukana varapolttimoita kaiken varalta. Myös pyyhkijän sulat on vaihdettava, jos ne jättävät kalvoa tai raitoja.

Auton lukkopesät Vesalainen suosittelee voitelemään lukko- tai aseöljyllä. Samaa tavaraa kannattaa ruiskauttaa myös lukittavan bensatankin ja mahdollisen suksiboxin lukkoihin.

– Niissäkin autoissa, joissa oven lukkopesä ei ole näkyvässä, se löytyy yleensä jonkin peitelevyn alta hätätilanteita varten. Sekin kannattaa ottaa esiin ja voidella.

Useimmissa uudehkoissa autoissa on kauko-ohjainavain, joka mahdollistaa ovien avaamisen autosta riippuen nappia painamalla tai kahvaan tarttumalla. Avaimen paristot kannattaa vaihtaa säännöllisesti, esimerkiksi aina renkaiden vaihdon yhteydessä. Siten tulee varmistettua, että avain toimii mahdollisimman hyvin ympäri vuoden.

Varsinkin talvella avain helposti kylmettyy takin taskussa, jolloin hyväkään paristo ei välttämättä kykene luovuttamaan virtaa riittävästi ovien avaamiseksi. Tällaista tilannetta varten on syytä perehtyä myös auton hätäavaus- ja -käynnistysjärjestelmiin, jotta ei jää auton ulkopuolelle ulkoilupäivän päätteeksi.

Maskipeiton asennus ja vahaa pintaan

– Jos autossa saa käyttää maskipeittoa, käyttäisin sitä ehdottomasti. Uusissa autoissa on kuitenkin paljon sellaista tunnistin-, tutka- ja anturitekniikkaa, jota ei saa peittää, joten ei kannata askarrella mitään omatekoisia viritelmiä pahvista, vaan käyttää autonvalmistajan suosittelemaa mallikoh- taista peittoa.

– Maskipeiton hyötyjä on muun muassa se, että moottori lämpiää nopeammin ja jäähtyy hitaammin. Peitto myös suojaa jäähdytintä kiveniskemiltä ja estää monenlaisia jäätymisongelmia kokonaisvaltaisesti, kun ajoviima ei pääse moottoritilaan. Maskipeiton ansiosta moottoritila säilyy myös puhtaampana.

Maskipeiton käyttöaika on usein sama kuin tal-

virenkaiden käyttöaika. On tietysti hyvä käyttää tervettä maalaisjärkeä: jos talvella tulee pidempi lämpöjakso, saattaa maskipeitto olla järkevää ottaa tilapäisesti pois.

Auton maalipinta on hyvä suojata vahaamalla auto kevään syksyin. Vahatusta pinnasta kura ja suolaroiskeet irtoavat helpommin. Muita talvelta varjeltavia ovat esimerkiksi automaattisesti kääntyvät peilit. Mekanismi voi rikkoutua, jos peili on jätynyt. Toiminto siis kannattaa kytkeä pois päältä talven ajaksi.

Auton esilämmitys – on se sitten niin sanottu lohkolämmitin tai polttoainetoiminen lisälämmitin – kannattaa ottaa käyttöön kun lämpötila laskee lähelle nollaa. Useimmissa sähköautoissa on jo valmiiksi monipuoliset esilämmitysmahdollisuudet.

Sisätilojen esilämmityksen ansiosta ikkunat ovat usein valmiiksi sulat ja auto odottaa kuljettajaa muutenkin mukavan lämpöisenä. Asenna siis sisätilanlämmitin ajoissa takaisin telineeseensä ja etsi lämmitysjohto.

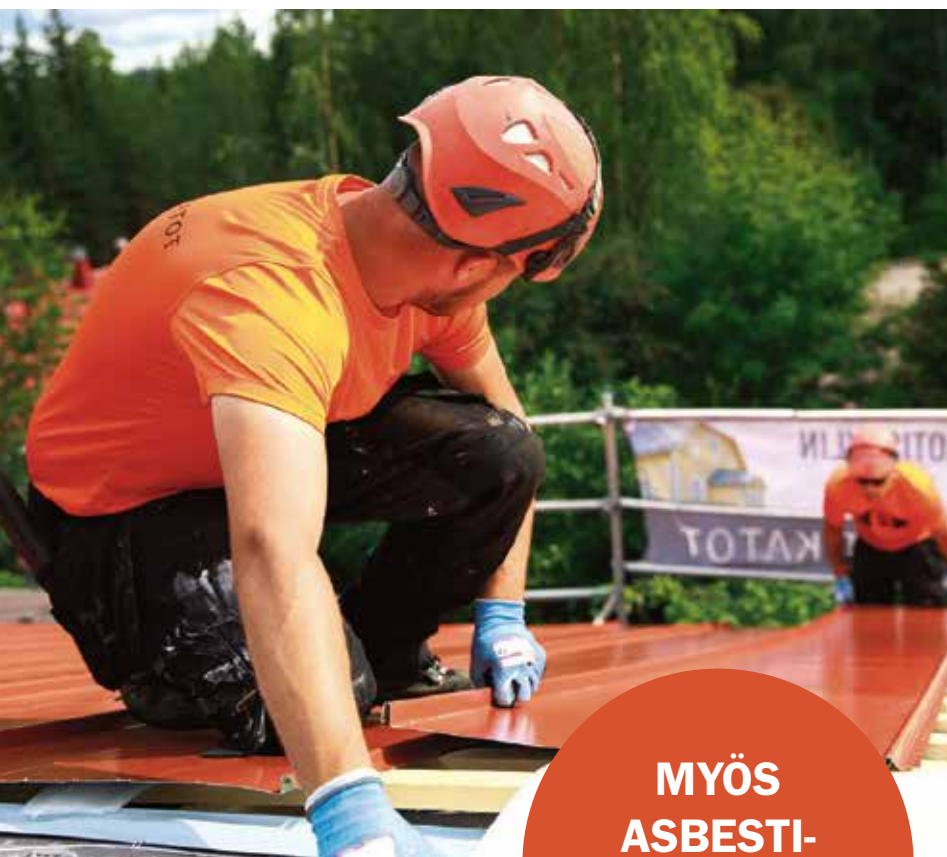
Vaihda laiska akku ajoissa

12 voltin akku on keskeinen kapine sujuvan talvi-autoilun kannalta niin polttomoottori- kuin sähköautoissakin. Akkuongelmat ovat Vesalaisen mukaan suurimpia työllistäjiä myös Autoliiton tiepalvelussa.

– Keskivertoakun käyttöikä on noin viisi vuotta. Jos syksyllä kelien viiletyksellä tuntuu siltä, että akku pyörittää starttia laiskanlaisesti, kannattaa akku silloin vaihtaa. Ja taas mieluummin ajoissa, »

Kattoremontteja yli 20 vuotta
Tuhansia tyytyväisiä asiakkaita

ONKO KATTOREMONTTI AJANKOHTAINEN? PYYDÄ TARJOUS!

MYÖS
ASBESTI-
PURKUTYÖT
MEILTÄ!

OTA YHTEYTTÄ:

Puh. 020 7413 950
www.eliittikatot.fi

 ELIITTIKATOT
Kotisi ylin ystävä

itselle sopivana ajankohtana, eikä pakon sanelemana, jonain kiireisenä arkiaamuna, kun pitäisi päästä liikkeelle.

- Myös autonkäyttötapa vaikuttaa akun kuntoon. Jos ajetaan pakkaskeleillä koko ajan vain lyhyttä matkaa kotoa töihin ja takaisin, ei kylmä akku ehdi latautua tarpeeksi ja sen varaus pikku hiljaa laskee. Markkinoilla on jälkikäteen asennettavia, melko edullisia akkulämmittimiä. Osa näistä on verkkovirtakäyttöisiä ja osa taas menee päälle, kun auto käynnistetään tai akkua ladataan ulkopuolisella laturilla. Akkulämmitin lämmittää akun, jolloin se pystyy ottamaan vastaan latausvirran paremmin.

Lämpimät vaatteet lyhyillekin kauppareissuille

Kylmän kelin aikaan liikkeelle lähdettäessä pitää huolehtia, että kaikilla on riittävän lämpimät vaatteet mukana. Moni ajattelee, ettei tarvitse toppatakia, kun lähtee käväisemään kaupassa, mutta koskaan ei voi tietää, mitä sattuu. Jos auto tekee tenän ja alkaa jäähtyä, muuttuu olo nopeasti kurjaksi liian kevyessä varustuksessa.

On myös liuta tavaroita, jotka pitäisi löytyä talviautosta. Sellaisia ovat esimerkiksi lumiharja, jääskrapa ja autokäyttöön sopivankokoinen lumilapio. Tarpeellisia ovat myös ensiapulaukku, tasku- tai otsalamppu uusien paristoin ja heijastinliivit jokaiselle.

Niitä ei kannata laittaa auton tavaratilaan alimmaiseksi, vaan mieluummin esimerkiksi sivulokeroihin, joista ne löytyvät hätätilanteessa nopeasti. Heijastinliivit mahtuvat vaivatta ovitasuihin. Ne kannattaa pukea päälle jo autossa sisällä, jos tulee tarve poistua autosta.

Puhelimeen kannattaa ladata tiepalvelusovellus tai vähintäänkin laittaa yhteystietoihin tiepalvelun numero. Niiden turvin avun saa tarvittaessa nopeasti.

Viimeisenä vaan ei vähäisimpänä tehtävänä on kääntää kuljettajan pää talviasetuksille. Liukkaat kelit vaativat totuttua alhaisempaa nopeutta ja riittävää ennakointiaikaa.

- Tuttuunkaan mutkaan ei liukkaalla kelillä parane tulla kesävauhdilla, ettei käy pahasti. Kelin mukaisen tilannenopeuden lisäksi talviajon turvallisuutta lisää kunnollinen turvaväli. Edellä ajavaan pitäisi olla väliä vähintään neljä sekuntia.

Turvavälin voi tarkistaa yksinkertaisella tempulla. Kun edellä ajava ohittaa jonkin kiintopisteen - kuten liikennemerkkin, tolpan tai edessä olevan sillan varjon - alkaa laskea rauhallisesti neljään. Vasta sen jälkeen saisi olla itse saman kiintopisteen kohdalla.

- Riittävä turvaväli antaa mahdollisuuden ajaa omilla - ei edellä ajavan - ehdoilla. Silloin jää paljon enemmän aikaa havainnoida, arvioida, ajatella ja toimia. ■

» AJANVIETE

Teksti: Mari Pihlajaniemi

Kompostoida voi myös talvella

Talvikompostointi on oma lajinsa. Hyvin lämpöeristetyin kompostorin lämpö säilyy vuoden ympäri, mutta avuksi kannattaa ottaa myös muutama vinkki:

1. Vie säännöllisesti uutta jätettä

Talvella jätettä kannattaa viedä kompostoriin 3–4 kertaa viikossa. Mitä enemmän uutta hajotettavaa jätettä pieneliöillä on, sitä korkeampana lämpötila säilyy.

2. Lisää riittävästi kuiviketta
Liian märkä komposti jäähtyy

ja jäähtyy herkästi talvella. Siksi kompostimassan päälle on tärkeää lisätä riittävästi kuiviketta, vähintään kolmasosa viedyn jätteen määrästä.

3. Tyhjennä myös talvella
Kompostoria on tyhjennettävä myös talvella. Kun kompostista tyhjennetään jäähtynyttä kompostimassaa, kompostin toiminta yleensä piristyy. Kerralla tyhjennetään korkeintaan 1/3 tilavuudesta.

4. Säädä ilmanvaihtoa pienemmälle

Pikakompostorin ilmanvaihtoa voi säätää tyhjennysluukun yläpuolisella säätökiekolla. Kun ilmanvaihtoa säädetään pienemmälle, pääsee kompostorin sisään vähemmän kylmää ulkoilmaa.

5. Sekoita kompostia maltilla
Kylmällä ilmalla sekoittaminen jäähdyttää kompostoria. Siksi talvella riittää, että kompostia möyhittää kolmen, neljän viikon välein. Riittää, että sekoitetaan noin 40 sentin pintakerrosta.

Lähde: www.biolan.fi

Dreamstime

Tykkää FACEBOOKISSA!
meistä facebook.com/omakotilehti

Ristikon ratkaisu edellisestä lehdestä.

RISTIKKO

Kou- Pajula
KIELI luista Puolisot

YÖK!

Auto

Laatija: Juha Kairavuo / www.aikakuva.fi

Käytetään kokkailussa

Holma Reini

Kuu- samo																																													

DIABAASI

Hevosmiehenkatu 10, 05830 Hyvinkää

Tervetuloa näyttöön ti 2.9. klo 18:45

Tule tutustumaan ainutlaatuiseen uudiskohteeseen Uudenmaankadun varrelle.

Myynnissä kerrostaloasuntoja

2H + K + S + P 54,0 - 55,5m²

3H + K + S + P 67,0 - 111,5m²

www.hyvinkaandiabaasi.fi

KALSITTI

Vieremäntäkatu 14, 05900 Hyvinkää

Kuuden asunnon kaksikerroksinen rivitalo

As Oy Hyvinkään Kalsiitti rakennetaan omalle tontilleen Vieremän puistoalueelle. Se koostuu kaksikerroksisesta rivitalosta, jonka vieressä on erillinen autokatos. Rakennuksen runko ja julkisivut ovat suomalaista käsityötä parhaimmillaan. Ne on muurattu paikan päällä kotimaisista kivistä.

Myynnissä rivitaloasuntoja (6 kpl)

3H + K + S + P 83,0 - 92,5m²

4H + K + S + P 108,5m²

www.muurausliike.fi/kalsiitti

OPAALIN
SEURAAVA ESITTELY:
TI 2.9.
KLO 18:00

OPAALI

Muuttovalmiita asuntoja

As 2 2H + K + S + P 56,0 m² 1/3 247 000 €

Kysy myös vuokrausmahdollisuutta!

www.hyvinkaanopaali.fi

Myynti

040 510 3200

myynti@muurausliike.fi